

ספר חקיקה לבחינת הלשכה

חוקי יסוד

מהדורה 2024

בית הספר רייסמן
בית הספר האינטרנטי הראשון להכנה לבחינות הלשכה

ספר חקיקה בדין המשולב - חוקתי וחוקי יסוד

תוכן עניינים

2.....	חוק יסוד : כבוד האדם וחירותו.....
3.....	חוק-יסוד : הכנסת.....
10.....	חוק-יסוד : הממשלה.....
22.....	חוק-יסוד : השפיטה.....
25.....	חוק-יסוד : מבקר המדינה.....
26.....	חוק-יסוד : חופש העיסוק.....
27.....	חוק-יסוד : נשיא המדינה.....
30.....	חוק יסוד : משק המדינה.....
35.....	חוק-יסוד : ישראל – מדינת הלאום של העם היהודי.....
36.....	חוק-יסוד : הצבא.....
37.....	חוק-יסוד : ירושלים בירת ישראל.....
38.....	חוק-יסוד : מקרקעי ישראל.....
39.....	חוק-יסוד : משאל עם.....

חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו

<p>1. זכויות היסוד של האדם בישראל מושתתות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו ובהיותו בן-חורין, והן יכולדו ברוח העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל.</p> <p>א. חוק-יסוד זה, מטרתו להגן על כבוד האדם וחירותו, כדי לעגן בחוק-יסוד את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.</p> <p>2. אין פוגעים בחייו, בגופו, או בכבודו של אדם באשר הוא אדם.</p> <p>3. אין פוגעים בקנינו של אדם.</p> <p>4. כל אדם זכאי להגנה על חייו, על גופו ועל כבודו.</p> <p>5. אין נוטלים ואין מגבילים את חירותו של אדם במאסר, במעצר, בהסגרה או בכל דרך אחרת.</p> <p>6. (א) כל אדם חופשי לצאת מישראל.
(ב) כל אזרח ישראלי הנמצא בחוץ לארץ זכאי להיכנס לישראל.</p> <p>7. (א) כל אדם זכאי לפרטיות ולצנעת חייו.
(ב) אין נכנסים לרשות היחיד של אדם שלא בהסכמתו.
(ג) אין עורכים חיפוש ברשות היחיד של אדם, על גופו, בגופו או בכליו.
(ד) אין פוגעים בסוד שיחו של אדם, בכתביו או ברשומותיו.</p> <p>8. אין פוגעים בזכויות שלפי חוק-יסוד זה אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו.</p> <p>9. אין מגבילים זכויות שלפי חוק-יסוד זה של המשרתים בצבא-הגנה לישראל, במשטרת ישראל, בשירות בתי הסוהר ובארגוני הבטחון האחרים של המדינה, ואין מתנים על זכויות אלה, אלא לפי חוק ובמידה שאינה עולה על הנדרש ממאותו ומאופיו של השירות.</p> <p>10. אין בחוק-יסוד זה כדי לפגוע בתקפו של דין שהיה קיים ערב תחילתו של חוק-היסוד.</p> <p>11. כל רשות מרשויות השלטון חייבת לכבד את הזכויות שלפי חוק-יסוד זה.</p> <p>12. אין בכוחן של תקנות שעת-חירום לשנות חוק-יסוד זה, להפקיע זמנית את תקפו או לקבוע בו תנאים; ואולם בשעה שקיים במדינה מצב של חירום בתוקף הכרזה לפי סעיף 9 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, מותר להתקין תקנות שעת-חירום מכוח הסעיף האמור שיהא בהן כדי לשלול או להגביל זכויות לפי חוק-יסוד זה, ובלבד שהשלילה או ההגבלה יהיו לתכלית ראויה ולתקופה ובמידה שלא יעלו על הנדרש.</p>	עקרונות יסוד (תיקון מס' 1) תשנ"ד-1994 מסרה (תיקון מס' 1) תשנ"ד-1994 שמירה על החיים הגוף, והכבוד שמירה על הקנין הגנה על החיים, הגוף והכבוד חירות אישית יציאה מישראל וכניסה אליה פרטיות וצנעת הפרט פגיעה בזכויות (תיקון מס' 1) תשנ"ד-1994 סייג לגבי כוחות הבטחון שמירת דינים תחולה יציבות החוק

דב שילנסקי
יושב ראש הכנסת

יצחק שמיר
ראש הממשלה

חיים הרצוג
נשיא המדינה

חוק-יסוד: הכנסת

1. המהות
הכנסת היא בית הנבחרים של המדינה.
2. מקום המושב
מקום מושבה של הכנסת הוא ירושלים.
3. ההרכב
הכנסת בהיבחרה תהיה בת מאה ועשרים חבר.
4. שיטת הבחירות
הכנסת תיבחר בבחירות כלליות, ארציות, ישירות, שוות, חשאיות, ויחסיות, לפי חוק הבחירות לכנסת; אין לשנות סעיף זה, אלא ברוב של חברי הכנסת.
5. הזכות לבחור
כל אזרח ישראלי בן שמונה עשרה שנה ומעלה זכאי לבחור לכנסת, אם בית משפט לא שלל ממנו זכות זו על פי חוק; חוק הבחירות יקבע את המועד שבו ייחשב אדם בן שמונה עשרה שנה לענין השימוש בזכות הבחירה לכנסת.
- 5א. הזכות להגיש רשימת מועמדים לכנסת תוגש על ידי מפלגה בלבד; דרכי התאגדותן ורישומן של מפלגות ותנאים להגשת רשימת מועמדים ייקבעו בחוק.
6. הזכות להיבחר
(א) כל אזרח ישראלי שביום הגשת רשימת המועמדים הכוללת את שמו הוא בן עשרים ואחת שנה ומעלה, זכאי להיבחר לכנסת, זולת אם בית משפט שלל ממנו זכות זו על פי חוק או שנידון, בפסק דין סופי, לעונש מאסר בפועל לתקופה העולה על שלושה חודשים וביום הגשת רשימת המועמדים טרם עברו שבע שנים מהיום שגמר לרצות את עונש המאסר בפועל, ואם הורשע בעבירת טרור חמורה או עבירת ביטחון חמורה, כפי שייקבע בחוק, נידון, בפסק דין סופי, לעונש מאסר בפועל לתקופה העולה על שבע שנות מאסר, וביום הגשת רשימת המועמדים טרם עברו 14 שנים מהיום שגמר לרצות את עונש המאסר בפועל, אלא אם כן קבע יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית כי אין עם העבירה שבה הורשע, בנסיבות הענין, משום קלון.
- (ב) (בוטל).
- (ג) מועמד לכנסת שנידון כאמור בסעיף קטן (א) ופסק הדין נעשה סופי אחרי הגשת רשימת המועמדים ולפני שהחל לכהן כחבר הכנסת, דינו כדין מי שהתפטר מרשימת המועמדים שבה כלול שמו, או מחברותו בכנסת, לפי הענין, אלא אם כן קבע יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית שאין עם העבירה שבה הורשע, בנסיבות הענין, משום קלון.
- (ד) קביעת יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ג) לא תידרש אם קבע בית המשפט, לפי דין, כי יש עם העבירה, בנסיבות הענין, משום קלון.
- (ה) לענין סעיף זה –
- "מאסר בפועל" - סך כל תקופות המאסר בפועל שעל הנידון לרצות ברצף אחד, אף אם הוטלו בגזרי דין שונים, לרבות מאסר על תנאי שהופעל;
- "עבירה" - כל אחת מהעבירות שעליהן נידון לעונש של מאסר בפועל.
- 6א. סייג למועמדות חבר הכנסת שפרש מסייעתו
(א) חבר הכנסת שפרש מסיעתו ולא התפטר מכהונתו סמוך לפרישתו, לא ייכלל, בבחירות לכנסת שלאחריה, ברשימת מועמדים שהגישה מפלגה שהיתה מיוצגת על ידי סיעה של הכנסת היוצאת; הוראה זו לא תחול על התפלגות סיעה בתנאים שנקבעו בחוק.
- (ב) לענין סעיף זה –
- "פרישה מסיעה" - לרבות הצבעה במליאת הכנסת שלא בהתאם לעמדת הסיעה בענין הבעת אמון לממשלה או אי-אמון בה; ואולם הצבעה כאמור לא תיחשב כפרישה אם חבר הכנסת לא קיבל כל תמורה בעד הצבעתו;
- "תמורה" - במישרין או בעקיפין, בהבטחה או בהתחייבות לעתיד, ולרבות הבטחת מקום ברשימת מועמדים לכנסת, או מינוי חבר-הכנסת עצמו או אדם אחר לתפקיד כלשהו.
7. מי לא יהיה מועמד
אלה לא יהיו מועמדים לכנסת:
 - (1) נשיא המדינה;
 - (2) שני הרבנים הראשיים;
 - (3) שופט;
 - (4) דיין של בית דין דתי;
 - (5) מבקר המדינה;
 - (6) ראש המטה הכללי, צבא-ההגנה לישראל;

- (7) רבנים וכהני דתות אחרות, כשהם משמשים ככהונתם בשכר;
(8) עובדי מדינה בכירים וקציני צבא בדרגות או בתפקידים שייקבעו בחוק;
(9) שוטרים וסוהרים בדרגות או בתפקידים שייקבעו בחוק;
(10) עובדי תאגידים שהוקמו בחוק, בדרגות או בתפקידים שייקבעו בחוק.
זולת אם חדלו לכהן במשרה או בתפקיד כאמור לפני המועד להגשת רשימות המועמדים לכנסת, ואם נקבע בחוק מועד מוקדם מזה, לפני המועד האמור.

(תיקון מס' 2)
תשנ"ט-1959
(תיקון מס' 21)
תשנ"ו-1996
(תיקון מס' 21)
תשנ"ו-1996
(תיקון מס' 33)
תשס"א-2001
(תיקון מס' 33)
תשס"א-2001
(תיקון מס' 33)
תשס"א-2001

7א. (א) רשימת מועמדים לא תשתתף בבחירות לכנסת ולא יהיה אדם מועמד בבחירות לכנסת, אם יש במטרותיה או במעשיה של הרשימה או במעשיו של האדם, לרבות בהתבטאויותיו, לפי הענין, במפורש או במשתמע, אחד מאלה:

מיניעת השתתפות
בבחירות
(תיקון מס' 35)
תשס"ב-2002
(תיקון מס' 46)
תשע"ז-2017

- (1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;
(2) הסתה לגזענות;
(3) תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל.
(1א) לענין סעיף זה, יראו מועמד ששהה במדינת אויב שלא כדין בשבע השנים שקדמו למועד הגשת רשימת המועמדים כמי שיש במעשיו משום תמיכה במאבק מזוין נגד מדינת ישראל, כל עוד לא הוכיח אחרת.
(ב) החלטת ועדת הבחירות המרכזית כי מועמד מנוע מלהשתתף בבחירות טעונה אישור בית המשפט העליון.
(ג) מועמד יצהיר הצהרה לענין סעיף זה.
(ד) פרטים לענין הדיון בועדת הבחירות המרכזית ובבית המשפט העליון ולענין הצהרה לפי סעיף קטן (ג), ייקבעו בחוק.

(תיקון מס' 39)
תשס"ח-2008

8. תקופת כהונתה של הכנסת תהיה ארבע שנים מיום היבחרה.
8א. (פקע).

תקופת כהונת הכנסת
(תיקון מס' 48 –
הוראת שעה)
תש"ף-2020

9. הבחירות לכנסת יהיו ביום ג' השלישי לחודש חשון של השנה שבה תמה כהונתה של הכנסת היוצאת אולם אם היתה השנה שלפניה שנה מעוברת, יהיו הבחירות ביום ג' הראשון לאותו חודש.

מועד הבחירות
(תיקון מס' 1)
תשי"ט-1959

- 9א. (א) הכנסת לא תאריך את תקופת כהונתה אלא בחוק שנתקבל ברוב של שמונים חברי הכנסת ואם נתקיימו נסיבות מיוחדות המונעות עריכת בחירות בעיתן; תקופת ההארכה לא תעלה על הזמן המתחייב מהנסיבות האמורות; בחוק כאמור ייקבע מועד הבחירות.
(ב) מבלי לגרוע מהוראות סעיף 34, רשאית הכנסת, בהחלטה ברוב חבריה, להקדים את מועד הבחירות שנקבע לפי סעיף קטן (א), ובלבד שהמועד החדש לא יהיה מוקדם מהמועד לקיום הבחירות לכנסת לפי סעיף 9.

הארכת תקופת
כהונה
(תיקון מס' 15)
תשנ"ב-1992

10. יום הבחירות יהיה יום שבתון, אך שירותי תחבורה ושאר שירותים ציבוריים יפעלו כסדרם.
11. תוצאות הבחירות יפורסמו ברשומות תוך שמונה ימים מיום הבחירות.

יום הבחירות –
שבתון

פרסום תוצאות
הבחירות
(תיקון מס' 20)
תשנ"ו-1996

12. הכנסת תתכנס לישיבתה הראשונה, לאחר פרסום תוצאות הבחירות, בתוך ארבעה עשר ימים מיום הבחירות לכנסת במועד שייקבע בחוק, אלא אם כן נקבע בחוק מועד סמוך אחר בשל יום מנוחה, חג, מועד, יום זיכרון או בשל סמיכות לאחד מהם, או בשל חול המועד.

כינוס הכנסת
(תיקון מס' 37)
תשס"ו-2006

13. (בוטל).

(תיקון מס' 37)
תשס"ו-2006

14. סדרי ישיבת הפתיחה ייקבעו בחוק, והם יבטאו את אופיה של מדינת ישראל ומורשתה.

ישיבת הפתיחה
(תיקון מס' 23)
תשנ"ו-1996

15. (א) חבר הכנסת יצהיר אמונים ; ואלה דברי ההצהרה :
"אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל ולמלא באמונה את שליחותי בכנסת".
(ב) סדרי ההצהרה ייקבעו בחוק.
- הצהרת אמונים של חבר הכנסת (תיקון מס' 23) תשנ"ו-1996
- אי-הצהרה
16. קרא יושב ראש הכנסת לחבר הכנסת להצהיר הצהרת אמונים והחבר לא עשה כן, לא יהנה החבר מזכויותיו של חבר הכנסת כל עוד לא הצהיר.
- אי הצהרה בשל אזרחות כפולה (תיקון מס' 22) תשנ"ו-1996
17. לחברי הכנסת תהיה חסינות ; פרטים ייקבעו בחוק.
- חסינות חברי הכנסת
18. לבניי הכנסת תהיה חסינות ; פרטים ייקבעו בחוק.
- חסינות בניי הכנסת
19. הכנסת תקבע סדרי עבודתה ; במידה שסדרי העבודה לא נקבעו בחוק תקבעם הכנסת בתקנון ; כל עוד לא נקבעו סדרי העבודה כאמור, תנהג הכנסת לפי הנוהג והנהל המקובלים בה.
- סדרי העבודה והתקנון
20. (א) הכנסת תבחר מבין חבריה יושב ראש וסגנים ליושב ראש. עד לבחירת יושב ראש הכנסת, ימשיך לכהן בתפקידו יושב ראש הכנסת היוצאת אם שב ונבחר כחבר הכנסת, ואם לא שב ונבחר – יכהן הותיק שבחברי הכנסת, שאינו ראש הממשלה, שר או סגן שר, כיושב ראש הכנסת בפועל. בסעיף זה, "ותיק" – מי שתקופת כהונתו בכנסת היא הארוכה ביותר, ברציפות או שלא ברציפות, ומבין בעלי ותק שווה – המבוגר שבהם.
(ב) הכנסת רשאית, בתקנונה, לקבוע סייגים לבחירתו של חבר הכנסת לכהונת יושב ראש הכנסת או סגן ליושב ראש הכנסת.
- היושב ראש והסגנים (תיקון מס' 27) תש"ס-2000 (תיקון מס' 34) תשס"ב-2001 (תיקון מס' 37) תשס"ו-2006 (תיקון מס' 43) תשס"ז-2008 (תיקון מס' 24) תשנ"ז-1997
- (ג) הכנסת רשאית, בהחלטה ברוב חבריה, להשעות מכהונתו את יושב ראש הכנסת או סגן ליושב ראש הכנסת או לקבוע סייגים לכהונתם ; פרטים ייקבעו בחוק.
- (ד) הכנסת רשאית, בהחלטה ברוב חבריה או ברוב גדול יותר שייקבע בחוק, להעביר מכהונתו את יושב ראש הכנסת או סגן ליושב ראש הכנסת ; פרטים ייקבעו בחוק.
- (תיקון מס' 24) תשנ"ז-1997
21. (א) יצא יושב ראש הכנסת את גבולות המדינה, ימלא סגן ליושב ראש את מקומו עד שישוב היושב ראש.
- ממלא מקום של יושב ראש הכנסת ויושב ראש הכנסת בפועל (תיקון מס' 4) תשכ"ז-1967 (תיקון מס' 27) תש"ס-2000
- (ב) הודיע יושב ראש הכנסת לוועדת הכנסת או שקבעה ועדת הכנסת כי מטעמי בריאות נבצר מיושב ראש הכנסת דרך ארעי למלא תפקידו, או הודיע יושב ראש הכנסת כי נבצר ממנו דרך ארעי למלא את תפקידו וועדת הכנסת אישרה את הודעתו, ימלא סגן ליושב ראש את מקומו עד שיוודיע יושב ראש הכנסת לוועדת הכנסת או עד שתקבע ועדת הכנסת כי לא נבצר עוד ממנו למלא תפקידו.
- (ג) נתפנתה משרתו של יושב ראש הכנסת - מפני שהתפטר או נפטר או מפני שקבעה ועדת הכנסת כי מטעמי בריאות נבצר ממנו דרך קבע למלא תפקידו - יכהן סגן ליושב ראש כיושב ראש הכנסת בפועל עד שתבחר הכנסת יושב ראש חדש.
- (ג1) (1) הושעה יושב ראש הכנסת מכהונתו בהחלטה לפי סעיף 20(ג), יכהן סגן ליושב ראש הכנסת כיושב ראש הכנסת בפועל, עד לביטול ההשעיה או עד לבחירת יושב ראש חדש, לפי הענין ;
- (ג2) (2) הועבר יושב ראש הכנסת מכהונתו בהחלטה לפי סעיף 20(ד), יכהן סגן ליושב ראש הכנסת כיושב ראש הכנסת בפועל עד לבחירת יושב ראש חדש.
- (ד) הסגן ליושב ראש שיקח כממלא מקום של יושב ראש הכנסת או כיושב ראש הכנסת בפועל הוא הסגן שנבחר לכך על ידי ועדת הכנסת.
- (ה) בכהונתו כממלא מקום של יושב ראש הכנסת או כיושב ראש הכנסת בפועל יכהן הסגן ליושב ראש בכל כהונה המיועדת ליושב ראש הכנסת על פי דין, ימלא כל תפקיד המוטל על יושב ראש הכנסת על פי דין וישתמש בכל סמכות הנתונה ליושב ראש הכנסת על פי דין.
- (ו) הוראות סעיף זה יחולו, בשינויים המחוייבים, גם אם הנסיבות האמורות בסעיפים קטנים (א), (ב), (ג) או (ג1) לגבי יושב ראש הכנסת נתקיימו במי שמכהן כממלא מקום של יושב ראש הכנסת או כיושב ראש הכנסת בפועל.
- (תיקון מס' 24) תשנ"ז-1997
22. (א) הכנסת תבחר מבין חבריה ועדות קבועות, והיא רשאית לבחור מבין חבריה גם ועדות לעניינים מסויימים ; תפקידי הועדות, סמכויותיהן וסדרי עבודתן, במידה שלא נקבעו בחוק, ייקבעו בתקנון.
- ועדות

(ב) בתקנון ניתן לקבוע הוראות בדבר סמכותן של הועדות לזמן נושא משרה או ממלא תפקיד בשירות המדינה, ברשות מקומית, במועצה דתית, בתאגיד שהוקם בחוק או בחברה ממשלתית, ולחייבו למסור מידע שבידו על פעילות הגוף שבו הוא מכהן, זולת אם יש בגילוי משום פגיעה בחוק, בחובה מקצועית או בחובת אמונים שהוא חב בה על פי דין, וכן שיובטחו לו הזכויות של עד בבית המשפט; הזימון ייעשה באמצעות השר הנוגע בדבר או בידיעתו, ובמי שאינו בשירות המדינה - באמצעות ראש הגוף שהמוזמן פועל בשירותו; ואולם רשאי השר הממונה או ראש הגוף שהמוזמן פועל בשירותו, להודיע לועדה כי הוא עצמו יופיע במקום מי שזומן.

(תיקון מס' 13)
תשנ"א-1991
(תיקון מס' 28)
תשס"א-2000

(ג) (בוטל).

(תיקון מס' 16)
תשנ"ד-1994

21א. (בוטל).

(תיקון מס' 45)
תשע"ו-2016

22. הכנסת רשאית למנות ועדות חקירה, אם על ידי הסמכת אחת הועדות הקבועות ואם על ידי בחירת ועדה מבין חבריה, כדי לחקור דברים שהכנסת קבעה; סמכויותיה ותפקידיה של ועדת חקירה ייקבעו על ידי הכנסת; בכל ועדת חקירה יהיו גם נציגים של סיעות שאינן משתתפות בממשלה, לפי יחסי הכוחות של הסיעות בכנסת.

ועדות חקירה

23. שר או סגן שר שאינם חברי הכנסת, דינם לכל דבר הנוגע לכנסת כדין שר או סגן שר שהם חברי הכנסת, אולם לא תהא להם זכות הצבעה.

דינם של שר וסגן שר שאינם חברי הכנסת (תיקון מס' 49)
תש"ף-2020

24. הכנסת תדון ותחליט בכל מספר חברים, אם אין בחוק הוראה אחרת לענין זה.

מנין
(תיקון מס' 6)
תש"ס-1980

25. הכנסת תחליט ברוב דעות של המשתתפים בהצבעה, כשהנמנעים אינם באים במנין המשתתפים בהצבעה; סדרי ההצבעה ייקבעו בתקנון; והכל כשאין בחוק הוראה אחרת לענין זה.

רוב

26. ישיבות הכנסת יהיו במקום מושבה, אולם בנסיבות מיוחדות רשאי יושב ראש הכנסת, בהתייעצות עם הסגנים, לכנס את הכנסת במקום אחר; ישיבות הכנסת מתקיימות בימי חול.

ישיבות

27. הכנסת תשב בפומבי.

פומביות
(תיקון מס' 17)
תשנ"ה-1994

28. ההליכים בישיבת הכנסת והדברים שנאמרו בה – פרסומם אינו מוגבל ואינו גורר אחריות פלילית או אזרחית.

פרסום
(תיקון מס' 17)
תשנ"ה-1994

29. (בוטל).

(תיקון מס' 17)
תשנ"ה-1994

30. (בוטל).

(תיקון מס' 17)
תשנ"ה-1994

31. הוראות בדבר מועדי הכנסת של הכנסת ובדבר כינוס הכנסת שלא בתקופת הכנסים ייקבעו בחוק.

כנסים
(תיקון מס' 29)
תשס"א-2000

32. (בוטל).

(תיקון מס' 31)
תשס"א-2001

33. (בוטל).

(תיקון מס' 29)
תשס"א-2000

34. לא תחליט הכנסת להתפזר לפני גמר תקופת כהונתה, אלא בדרך קבלת חוק לענין זה, ברוב חברי הכנסת.

התפזרות הכנסת
(תיקון מס' 15)
תשנ"ב-1992

35. החוק על התפזרות הכנסת יכלול הוראה על מועד הבחירות לכנסת שלאחריה, שלא יהיה מאוחר מחמישה חודשים מיום קבלת החוק.

מועד הבחירות לאחר התפזרות הכנסת
(תיקון מס' 30)
תשס"א-2001

36. החליטה הכנסת להתפזר, תהיה תקופת כהונתה של הכנסת שלאחריה עד לחודש חשון הקרוב שלאחר גמר ארבע שנים מיום הבחירה.

תקופת כהונת הכנסת לאחר התפזרות

36א. (א) לא נתקבל חוק התקציב בתוך שלושה חודשים מיום תחילתה של שנת הכספים,

התפזרות בשל אי קבלת חוק תקציב
(תיקון מס' 30)
תשס"א-2001

יראו ביום שאחרי סיום התקופה האמורה (להלן – היום הקובע) כאילו החליטה הכנסת על התפזרותה לפני גמר תקופת כהונתה, וייערכו בחירות מוקדמות ביום ג' האחרון שלפני תום 90 הימים מהיום הקובע, אלא אם כן החליטה הכנסת ברוב חבריה, בתוך חמישה ימים מהיום הקובע, בשל סמיכות מועד הבחירות ליום חג, מועד או זיכרון, על קיום הבחירות במועד מאוחר יותר, אך לא יאוחר מ-100 ימים מהיום הקובע.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), פתח נשיא המדינה בהליכים להרכבת ממשלה חדשה לפי סעיף 30 לחוק-יסוד: הממשלה, הביעה הכנסת אמון בממשלה חדשה לפי סעיף 28 לחוק-יסוד: הממשלה, או התקבל חוק על התפזרות הכנסת, או התקיימו בחירות לכנסת, אחרי המועד להגשת הצעת התקציב לפי סעיף 3 לחוק-יסוד: משק המדינה, ולפני תום שלושת החודשים שמיום תחילת שנת הכספים, יהיה היום הקובע כאמור בסעיף קטן (א), היו שאחרי תום שלושה חודשים מיום תחילת שנת הכספים או היום שאחרי תום 145 ימים מיום כינון הממשלה, לפי המאוחר; קבעה ועדת הכספים של הכנסת לפי סעיף 3(ב)(1) לחוק-יסוד: משק המדינה כי הצעת חוק התקציב תונח על שולחן הכנסת לפני היום ה-85 מיום כינון הממשלה, יהיה היום הקובע היום שאחרי תום 60 ימים מהיום שבו הניחה הממשלה את ההצעה; במניין התקופות של 145 ימים, 85 ימים ו-60 ימים כאמור, לא יובאו בחשבון מועדי ישראל וערביהם כפי שייקבע בחוק.

(ג) (פקע).

(תיקון מס' 40)
 תשע"ד-2014
 (תיקון מס' 51)
 תשפ"א-2021

(תיקון מס' 48 –
 הוראת שעה)
 תשפ"א-2020

37. הכנסת היוצאת תוסיף לכהן עד לכינוסה של הכנסת הנכנסת.

38. כל חיקוק שתקפו היה פוקע תוך שני החדשים האחרונים לתקופת כהונתה של הכנסת היוצאת, או תוך ארבעה חדשים לאחר שהכנסת החליטה להתפזר, או תוך שלושת החדשים הראשונים לתקופת כהונתה של הכנסת הנכנסת – יעמוד בתקפו עד תום שלושת החדשים האחרונים.

39. חברי הכנסת יקבלו שכר כפי שנקבע בחוק.

40. חבר הכנסת רשאי להתפטר מכהונתו; ההתפטרות תהיה בהגשה אישית של כתב התפטרות על ידי המתפטר ליושב ראש הכנסת, ואם נבצר ממנו להגישו אישית, - על ידי משלוח בדרך שנקבעה בתקנון; כתב ההתפטרות יהיה חתום ביום ההגשה או המשלוח.

41. חבר הכנסת שהגיש התפטרותו, חברותו בכנסת נפסקת כעבור ארבעים ושמונה שעות לאחר שכתב ההתפטרות הגיע לידי יושב ראש הכנסת, זולת אם חזר בו מהתפטרותו לפני כן; הסתיימה התקופה האמורה ביום מנוחה, יידחה סיומה ליום שלאחר מכן שאינו יום מנוחה, והכול כפי שייקבע בחוק.

42. חבר הכנסת או מועמד לכנסת שנבחר או נתמנה לאחד התפקידים שנושאייהם מנועים מהיות מועמדים לכנסת, חברותו בכנסת או מועמדותו לכנסת, לפי הענין, נפסקת עם בחירתו או עם התמנותו לאחד התפקידים כאמור; לענין זה, "מועמד לכנסת" – מי ששמו כלול ברשימת מועמדים לכנסת, מיום הגשת הרשימה עד יום תחילת כהונתו כחבר הכנסת.

42א. (א) חבר הכנסת שהורשע בפסק דין סופי בעבירה פלילית, וקבע בית המשפט, ביוזמתו או לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, שיש עם העבירה קלון, תיפסק חברותו בכנסת ביום שפסק הדין נעשה סופי, ואין נפקא מינה אם העבירה נעברה בזמן שהיה חבר אותה הכנסת, חבר כנסת קודמת או לפני שהיה לחבר הכנסת.

(ב) סעיף קטן (א) יחול גם על חבר הכנסת שפסק הדין בענינו נעשה סופי לאחר שהחל לכהן כחבר הכנסת; בקשת היועץ המשפטי לפי סעיף קטן (א) יכול שתוגש כל עוד פסק הדין לא נעשה סופי; הבקשה תוגש לבית המשפט שנתן את גזר הדין, ואם הוגש ערעור, לבית המשפט שלערעור.

(ג) (1) הכנסת רשאית, ברוב של 90 חברי הכנסת, להחליט להפסיק את חברותו של חבר הכנסת אם קבעה שהתקיים בו, לאחר היבחרה של אותה כנסת, האמור בסעיף 7א(א)(2), או (3) לגבי מועמד;

(2) החלטה כאמור בפסקה (1) תתקבל לפי הצעת ועדת הכנסת שהתקבלה ברוב של שלושה רבעים מחבריה, על בסיס בקשה של 70 חברי הכנסת, מתוכם 10 לפחות חברי כנסת בסיעות שאינן צדדים להסכמים המחייבים תמיכה בממשלה;

(3) מי שחברותו בכנסת הופסקה לפי פסקה (1), משרתו תתפנה כעבור 14 ימים מיום החלטת הכנסת, ואולם בתקופה שמהחלטת הכנסת ועד יום הפסקת החברות

רציפות הכנסת
 הארכת תקפו של
 חיקוקים

שכר חברי הכנסת
 התפטרות של חבר
 כנסת

תוצאות ההתפטרות
 (תיקון מס' 41)
 תשע"ד-2014

פקיעת כהונה או
 מועמדות
 (תיקון מס' 33)
 תשס"א-2001

הפסקת חברות של
 חבר הכנסת
 (תיקון מס' 18)
 תשנ"ה-1995
 (תיקון מס' 32)
 תשס"א-2001
 (תיקון מס' 44)
 תשע"ו-2016
 (תיקון מס' 26)
 תש"ס-2000

(תיקון מס' 26)
 תש"ס-2000

- הוא לא יהיה רשאי להשתתף בישיבות הכנסת או בישיבות ועדה של הכנסת אלא לשם הצבעה בלבד ;
- (4) על החלטת הכנסת להפסיק את חברותו רשאי חבר הכנסת לערער לבית המשפט העליון ;
- (5) סעיף קטן זה לא יחול בתקופת בחירות, כפי שתיקבע בחוק ;
- (6) פרטים לעניין הגשת הבקשה, הדיון בה וההשגה על ההחלטה ייקבעו בחוק או בתקנון הכנסת.

42. (א) חבר הכנסת שהורשע בעבירה פלילית וקבע בית המשפט, ביזמתו או לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, שיש עם העבירה קלון, יושעה מכהונתו בכנסת מיום קביעת בית המשפט ועד למועד שבו פסק הדין נעשה סופי.

(ב) חבר הכנסת שהורשע בעבירה פלילית ונידון למאסר, יושעה מכהונתו בכנסת למשך הזמן שהוא נושא את עונש המאסר.

(11) הוראות סעיף זה יחולו גם על חבר הכנסת שהורשע בעבירה כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב) לפני היותו חבר הכנסת.

(ג) (בוטל).

42. (א) חבר הכנסת המכהן כשר או כסגן שר רשאי להפסיק את חברותו בכנסת לפי הוראות סעיף זה ; הפסקת חברות כאמור תהיה בהודעה בכתב ליושב ראש הכנסת, בצירוף הסכמתו בכתב של יושב ראש סיעתו של חבר הכנסת, ויחולו עליה הוראות סעיף 40 ; הוראות סעיף זה לא יחולו על חבר הכנסת המכהן כראש הממשלה, ממלא מקומו, ראש הממשלה החלופי או ראש הממשלה בפועל.

(1א) על אף האמור בסעיף קטן (א), חבר הכנסת המכהן כשר או כסגן שר אינו רשאי להפסיק את חברותו בכנסת לפי סעיף זה בתקופה שמתחילת כהונתה של כנסת חדשה ועד לכינון ממשלה לפי סעיף 13 או 13א(ה) לחוק-יסוד : הממשלה, ומהיום ה-90 שלפני יום הבחירות לכנסת לפי סעיף 9 או מיום היווצרות עילה לקיום בחירות לפי סעיף 34 או 36א או לפי סעיף 11(ב) או 29(ו) לחוק-יסוד : הממשלה, לפי העניין.

(ב) חבר הכנסת שמסר הודעה כאמור בסעיף קטן (א), חברותו בכנסת נפסקת כעבור 48 שעות לאחר שההודעה הגיעה לידי יושב ראש הכנסת, זולת אם חזר בו בהודעתו קודם לכן בהודעה בכתב ליושב ראש הכנסת ; הסתיימה התקופה האמורה ביום המנוחה, יידחה סיומה ליום שלאחר מכן שאינו יום מנוחה, והכול כפי שייקבע בחוק.

(ג) נפסקה חברותו בכנסת של שר או סגן שר לפי הוראות סעיף זה, תתחדש חברותו בכנסת שאליו נבחר בהתקיים אחד מאלה, והוא לא יידרש לשוב ולהצהיר אמונים לפי סעיף 15 :

- (1) הוא חדל לכהן כשר או כסגן שר ;
- (2) הוא היה לראש הממשלה או לראש הממשלה החלופי ;
- (3) הוא נקבע לכהן כראש הממשלה בפועל ;
- (4) הוא היה לממלא מקום ראש הממשלה.

(ד) (1) הוראות אלה יחולו לעניין מספר חברי הכנסת המרבי באותה סיעה שרשאים להפסיק את חברותם בכנסת לפי סעיף זה :

(א) מנתה הסיעה בין חבר כנסת אחד לשלושה חברי הכנסת – רשאי להפסיק את חברותם מחצית מחברי הסיעה ; תוצאת חישוב כאמור שאינה מספר שלם תעוגל למספר השלם הגבוה הקרוב ;

(1א) מנתה הסיעה בין ארבעה לשישה חברי הכנסת – רשאים להפסיק את חברותם שלושה חברי הכנסת ;

(ב) מנתה הסיעה בין שבעה לתשעה חברי הכנסת – רשאים להפסיק את חברותם ארבעה חברי הכנסת ;

(ג) מנתה הסיעה בין עשרה לשבעה עשר חברי הכנסת – רשאים להפסיק את חברותם חמישה חברי הכנסת ;

(ד) מנתה הסיעה שמונה עשר חברי הכנסת לפחות – רשאים להפסיק את חברותם שליש מחברי הסיעה ; תוצאת חישוב כאמור שאינה מספק שלם תעוגל למספר השלם הגבוה הקרוב ;

(2) אין בשינוי מספר חברי סיעה, ובכלל זה בשל התפלגות או מיזוג עם סיעה אחרת, כדי להשפיע על הפסקת החברות בכנסת של חבר הכנסת שנעשתה לפני

השעיה
(תיקון מס' 7)
תשנ"א-1981
(תיקון מס' 38)
תשס"ז-2007
(תיקון מס' 38)
תשס"ז-2007

(תיקון מס' 26)
תש"ס-2000

(תיקון מס' 38)
תשס"ז-2007

הפסקת חברות בכנסת
של שר או סגן שר
(תיקון מס' 49)
תש"ף-2020

(תיקון מס' 52)
תשפ"ג-2023

(תיקון מס' 51)
תשפ"א-2021

(תיקון מס' 52)
תשפ"ג-2023

(תיקון מס' 52)
תשפ"ג-2023

(תיקון מס' 52)
תשפ"ג-2023

(תיקון מס' 52)
תשפ"ג-2023

שינוי כאמור.

(ה) נפסקה חברותו בכנסת של חבר הכנסת לפי סעיף זה והתחדשה חברותו בכנסת משום שחדל לכהן כשר או שחדל לכהן כסגן שר שלא בנסיבות המנויות בסעיף 26(2) לחוק-יסוד: הממשלה, לא תיפסק שוב חברותו בכנסת לפי הוראות סעיף זה בתקופת כהונתה של אותה הכנסת.

(ו) על אף האמור בסעיף קטן (ג), שר או סגן שר שהפסיק את חברותו בכנסת לפי סעיף זה וחבר הכנסת שהוא שר או סגן שר החברים באותה סיעה רשאים להודיע ליושב ראש הכנסת בהודעה משותפת בכתב, בצירוף הסכמתו בכתב של יושב ראש סיעתם, על חידוש חברותו בכנסת של השר או סגן השר שחברותו נפסקה ועל הפסקת חברותו של חבר הכנסת האחר באותו מועד (בחוק-יסוד זה – הודעת החלפה);

(2) על חידוש החברות והפסקת החברות בכנסת בהתאם להודעת החלפה יחולו הוראות סעיף קטן (ב), בשינויים המחויבים, אולם חזרה מהודעת ההחלפה תהיה רק בהודעה משותפת בכתב של מגישי הודעת ההחלפה ליושב ראש הכנסת;

(3) לא ימסור חבר הכנסת שחברותו בכנסת נתחדשה לפי פסקה (1) הודעת החלפה נוספת בתקופת כהונתה של אותה הכנסת.

(ז) שר או סגן שר שהפסיק את חברותו בכנסת לפי סעיף זה והגיש כתב התפטרות לפי סעיף 22(א) או 26(1) לחוק-יסוד: הממשלה, או שנמסר לידי כתב העברה מכהונה לפי סעיף 22(ב), 26(3), 43(ד) או 43(ה) לחוק-יסוד: הממשלה, לפי העניין, רשאי להודיע ליושב ראש הכנסת בסמוך לאחר מועד ההגשה או המסירה כאמור כי לא תתחדש חברותו בכנסת, ויראו אותו כמי שהתפטר מהכנסת במועד הפסקת כהונתו בממשלה; על הודעה ליושב ראש הכנסת כאמור בסעיף קטן זה יחולו הוראות סעיף 40, בשינויים המחויבים.

(תיקון מס' 52)
תשפ"ג-2023

43. (א) נתפנתה משרתו של חבר הכנסת, יבוא במקומו – מתוך רשימת המועמדים שכללה את שמו – המועמד ששמו נקוב ראשון אחרי שמו של אחרון הנבחרים.

(ב) מי שחברותו בכנסת הושעתה לפי סעיף 42, משרתו תתפנה לתקופת ההשעיה ויבוא במקומו המועמד כאמור בסעיף קטן (א); חזר למלא את משרתו, יחדל לכהן האחרון שנהיה לחבר הכנסת מתוך רשימת המועמדים, ולא תיפגע בשל כך בלבד זכותו של האחרון לשוב ולהיות לאחר מכן חבר הכנסת מכוח הוראות סעיף זה.

(תיקון מס' 7)
תשנ"א-1981
(תיקון מס' 49)
תש"ף-2020

(ג) מי שחברותו בכנסת נפסקה לפי סעיף 42(א), תתפנה משרתו ויבוא במקומו המועמד כאמור בסעיף קטן (א); נתחדשה חברותו בכנסת לפי סעיף 42(ג), יחולו הוראות סעיף קטן (ב) סיפה.

(תיקון מס' 49)
תש"ף-2020

(ד) מי שחברותו בכנסת נפסקה בהתאם להודעת החלפה לפי סעיף 42(ג) (בסעיף זה – חבר הכנסת המוחלף), תתפנה משרתו ויבוא במקומו מי שהגיש עמו את הודעת ההחלפה כאמור באותו סעיף.

(תיקון מס' 49)
תש"ף-2020

(ה) נתחדשה חברותו בכנסת של חבר הכנסת המוחלף לפי סעיף 42(ג), יחולו הוראות סעיף קטן (ב) סיפה.

(תיקון מס' 49)
תש"ף-2020

(ו) נתחדשה חברותו בכנסת של חבר הכנסת המוחלף בהתאם להודעת החלפה נוספת לפי סעיף 42(ג), יחולו הוראות סעיף קטן (ד).

(תיקון מס' 49)
תש"ף-2020

44. על אף האמור בכל דין אחר, אין בכוחן של תקנות-שעת-חירום לשנות חוק זה, להפקיע זמנית את תקפו או לקבוע בו תנאים.

יציבות החוק

45. אין לשנות סעיף 44 או סעיף זה, אלא ברוב של שמונים חברי כנסת.

נוקשות סעיפים

445. הוראת סעיף 45 תחול גם לענין שינוי סעיף 9(א).

תחולת נוקשות
(תיקון מס' 15)
תשנ"ב-1992

46. הרוב הדרוש לפי חוק זה לשינוי סעיפים 4, 9א, 34, 44 או 45 יהא דרוש להחלטות מליאת הכנסת בקריאה הראשונה, בקריאה השניה ובקריאה השלישית. לענין סעיף זה "שינוי" – בין מפורש ובין משתמע.

מתי דרוש רוב מיוחד
(תיקון מס' 3)
תשי"ט-1959
(תיקון מס' 11)
תש"ן-1990
(תיקון מס' 15)
תשנ"ב-1992

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה

חוק-יסוד: הממשלה

1.	הממשלה היא הרשות המבצעת של המדינה.	המהות
2.	מקום מושבה של הממשלה הוא ירושלים.	מקום המושב
3.	הממשלה מכהנת מכוח אמון הכנסת.	אמון הכנסת בממשלה
4.	הממשלה אחראית בפני הכנסת אחריות משותפת; שר אחראי בפני ראש הממשלה לתפקידים שעליהם ממונה השר.	אחריות
5.	(א) הממשלה מורכבת מראש הממשלה ומשרים אחרים, ובממשלת חילופים – גם מראש ממשלה חלופי. (ב) ראש הממשלה, ובממשלת חילופים – גם ראש הממשלה החלופי – יהיה מבין חברי הכנסת; שר אחר יכול שיהיה שלא מבין חברי הכנסת. (ג) שר יהיה ממונה על משרד, ואולם יכול שיהיה שר בלי תיק או שר נוסף במשרד כמפורט בסעיף 24א. (ד) אחד השרים שהוא חבר הכנסת יכול שיהיה ממלא מקום ראש הממשלה. (ה) שר יכול שיהיה סגן ראש הממשלה. (ו) (בוטל).	הרכב הממשלה (תיקון מס' 8) תש"פ-2020 (תיקון מס' 8) תש"פ-2020 (תיקון מס' 1) תשע"ד-2014 (תיקון מס' 11) תשפ"ג-2022
6.	(א) לא יתמנה לשר מי שאינו אזרח ישראלי ותושב ישראל. (ב) לא יתמנה לשר מי שמכהן במשרה או בתפקיד המפורטים בסעיף 7 לחוק-יסוד: הכנסת, אלא אם כן חדל לכהן באותה משרה או באותו תפקיד עובר למינויו או במועד מוקדם יותר, כפי שייקבע בחוק. (ג) (1) לא יתמנה לשר מי שהורשע בעבירה ונידון לעונש מאסר בפועל וביום מינויו טרם עברו שבע שנים מהיום שגמר לרצות את עונש המאסר בפועל, אלא אם כן קבע יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית כי אין עם העבירה שבה הורשע, בנסיבות הענין, משום קלון. (2) יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לא יקבע כאמור בפסקה (1), אם קבע בית המשפט, לפי דין, כי יש עם העבירה שבה הורשע משום קלון. (ד) לא יתמנה לשר מי שהוא בעל אזרחות שאינה ישראלית, אם דיני המדינה שהוא אזרח שלה מאפשרים את שחרורו מאזרחות זו, אלא לאחר שעשה את כל הדרוש מצדו לשם שחרורו ממנה. (ה) חבר הכנסת שפרש מסיעתו ולא התפטר מכהונתו סמוך לפרישתו, לא יהיה לשר בתקופת כהונתה של אותה כנסת; הוראה זו לא תחול על התפלגות סיעה בתנאים שנקבעו בחוק; לענין סעיף קטן זה, "פרישה מסיעה" – כהגדרתה בסעיף 6א לחוק-יסוד: הכנסת. (ו) לענין סעיף זה – "מאסר בפועל" – לרבות מאסר על-תנאי שהופעל; "עבירה" – כל אחת מהעבירות שעליהן נידון לעונש של מאסר בפועל.	כשירותם של השרים (תיקון מס' 8) תש"פ-2020 כשירותם של השרים (תיקון מס' 11) תשפ"ג-2022
7.	(א) משיש לכונן ממשלה חדשה יטיל נשיא המדינה, לאחר שהתייעץ עם נציגי הסיעות בכנסת, את התפקיד להרכיב ממשלה על אחד מחברי הכנסת שהסכים לכך; הנשיא יטיל את התפקיד כאמור בתוך שבעה ימים מיום פרסום תוצאות הבחירות או מיום היווצרות העילה לכינון ממשלה חדשה, ובמקרה של פטירת ראש הממשלה – בתוך 14 ימים מיום הפטירה. (ב) נתקיימה ההתייעצות לפני שנתכנסה הכנסת החדשה, יתייעץ הנשיא עם נציגי רשימות המועמדים שתיוצגנה בכנסת החדשה. (ג) סעיף זה לא יחול על כינון ממשלה בעקבות הבעת אי אמון לפי סעיף 28 או בעקבות הגשת בקשה לנשיא המדינה לפי סעיף 29(ב), ויחולו ההוראות המפורטות בסעיפים האמורים.	הסלת התפקיד להרכיב ממשלה
8.	לחבר הכנסת שנשיא המדינה הטיל עליו את התפקיד להרכיב ממשלה לפי סעיף 7 נתונה למילוי תפקידו תקופה של 28 ימים; הנשיא רשאי להאריך תקופה זו בתקופות נוספות, ובלבד שלא יעלו יחד על 14 ימים.	התקופה להרכבת ממשלה
9.	(א) עברה התקופה לפי סעיף 8 וחבר הכנסת לא הודיע לנשיא המדינה שהרכיב ממשלה, או שהודיע לו לפני כן שאין בידו להרכיב ממשלה, או שהציג ממשלה והכנסת דחתה את הבקשה להביע בה אמון לפי סעיף 13(ד), יטיל הנשיא את התפקיד להרכיב ממשלה על חבר אחר של	הסלת התפקיד מחדש

הכנסת שהודיע לנשיא שהוא מוכן לקבל את התפקיד, או יודיע ליושב ראש הכנסת שאינו רואה אפשרות להגיע להרכבת ממשלה, והכל בתוך שלושה ימים מיום שעברה התקופה או מיום הודעתו של חבר הכנסת שאין בידו להרכיב ממשלה, או מיום דחיית הבקשה להביע אמון בממשלה, לפי הענין.

(ב) לפני שיטיל את התפקיד להרכיב ממשלה לפי סעיף זה, או לפני שיוודיע ליושב ראש הכנסת שאינו רואה אפשרות להגיע להרכבת ממשלה, רשאי הנשיא לחזור ולהתייעץ עם נציגי סיעות בכנסת.

(ג) לחבר הכנסת שהתפקיד להרכיב ממשלה הוטל עליו לפי סעיף זה נתונה למילוי תפקידו תקופה של 28 ימים.

10. (א) הודיע נשיא המדינה ליושב ראש הכנסת, לפי סעיף 9(א), שאינו רואה אפשרות להגיע להרכבת ממשלה, או שהטיל את התפקיד להרכיב ממשלה על חבר הכנסת לפי אותו סעיף וחבר הכנסת לא הודיע לנשיא בתוך 28 ימים שהרכיב ממשלה או שהודיע לו לפני כן שאין בידו להרכיב ממשלה או שהציג ממשלה והכנסת דחתה את הבקשה להביע בה אמון לפי סעיף 13(ד), רשאים רוב חברי הכנסת לבקש מנשיא המדינה, בכתב, להטיל את התפקיד על חבר הכנסת פלוני, שהסכים לכך בכתב, והכל בתוך 21 ימים מיום הודעת הנשיא, או מהיום שבו עברה התקופה לפי סעיף 9(ג), או מיום הודעתו של חבר הכנסת שאין בידו להרכיב ממשלה, או מיום דחיית הבקשה להביע אמון בממשלה, לפי הענין.

הטלת התפקיד לפי בקשת רוב חברי הכנסת

(ב) הוגשה לנשיא בקשה כאמור בסעיף קטן (א), יטיל הנשיא, בתוך יומיים, את התפקיד להרכיב ממשלה על חבר הכנסת שצוין בבקשה.

(ג) לחבר הכנסת שהתפקיד להרכיב ממשלה הוטל עליו לפי סעיף זה נתונה למילוי תפקידו תקופה של 14 ימים.

11. (א) לא הוגשה בקשה כאמור בסעיף 10(א), או לא הרכיב חבר הכנסת ממשלה בתקופה הנתונה לו לפי סעיף 10(ג), או שהודיע לנשיא לפני כן שאין בידו להרכיב ממשלה, יודיע נשיא המדינה על כך ליושב ראש הכנסת.

בחירות מוקדמות באין ממשלה

(ב) הודיע הנשיא כאמור בסעיף קטן (א), או שחבר הכנסת שהוטל עליו התפקיד להרכיב ממשלה לפי סעיף 10(א) הציג ממשלה והכנסת דחתה את הבקשה להביע בה אמון לפי סעיף 13(ד), יראו את הכנסת כאילו החליטה על התפזרותה לפני תום תקופת כהונתה, והבחירות לכנסת יתקיימו ביום ג' האחרון שלפני תום 90 הימים מיום הודעת הנשיא, או מיום דחיית הבקשה להביע אמון בממשלה, לפי הענין.

הפסקת הליכים להרכבת ממשלה כינון הממשלה

12. נתקבל חוק על התפזרות הכנסת, ייפסקו ההליכים להרכבת ממשלה.

13. (א) הטיל נשיא המדינה על חבר הכנסת את התפקיד להרכיב ממשלה, יודיע על כך ליושב ראש הכנסת ויושב ראש הכנסת יודיע על כך לכנסת.

(ב) הרכיב חבר הכנסת ממשלה, יודיע על כך לנשיא המדינה וליושב ראש הכנסת, ויושב ראש הכנסת יודיע על כך לכנסת ויקבע ישיבה, לצורך כינון הממשלה, בתוך שבעה ימים מיום ההודעה לכנסת לפי סעיף קטן זה.

(ג) חבר הכנסת שהרכיב ממשלה יעמוד בראשה.

(ד) משהורכבה הממשלה, תתייצב לפני הכנסת, תודיע על קווי היסוד של מדיניותה, על הרכבה ועל חלוקת התפקידים או תחומי הפעילות בין השרים, ותבקש הבעת אמון; הממשלה תיכון משהביעה בה הכנסת אמון, ומאותה שעה ייכנסו השרים לכהונתם.

(תיקון מס' 11) תשפ"ג-2022

13א. (א) בחוק יסוד זה –

כינון ממשלת

"מועד החילופים" – תאריך נקוב שבו יתבצעו החילופים בין ראש הממשלה לראש הממשלה החלופי ובין ראש הממשלה החלופי לראש הממשלה;

חילופים

"ממשלת חילופים" – ממשלה שבתקופת כהונתה יעמדו בראשה, לסירוגין, חבר הכנסת שהרכיב את הממשלה וחבר הכנסת נוסף;

(תיקון מס' 8) תשפ"ד-2020

"ראש הממשלה החלופי" – חבר הכנסת המיועד לכהן כראש הממשלה בממשלת חילופים וחבר הכנסת שכיהן באותה ממשלת חילופים כראש הממשלה לפני החילופים.

(ב) על אף האמור בסעיף 13(ג), הממשלה שתורכב יכול שתהיה ממשלת חילופים לפי הוראות חוק-יסוד זה.

(ג) בממשלת חילופים, כל שר וסגן שר יזוהה כבעל זיקה לראש הממשלה או לראש הממשלה החלופי.

(תיקון מס' 8) תשפ"ד-2021

(ד) (1) מספר השרים המזוהים כבעלי זיקה לראש הממשלה יהיה שווה למספר השרים המזוהים כבעלי זיקה לראש הממשלה החלופי; ואולם לא היה מספר השרים שווה כאמור, תקבע הממשלה מנגנון הצבעה שלפיו כוח ההצבעה של כלל השרים בעלי הזיקה לראש הממשלה בממשלה יהיה שווה לכוח ההצבעה של כלל

השרים בעלי הזיקה לראש הממשלה החלופי, או כללים לעניין אופן קבלת ההחלטות שיבטיחו יחס כאמור;

(2) הוראות פסקה (1) יחולו גם על ועדות שרים, למעט על ועדות שרים שזהות חבריהן נקבעה בחוק, אם החוק האמור אינו מאפשר לממשלה למנות להן חברים נוספים.

(ה) בלי לגרוע מהוראות סעיף 13(ד), משהורכבה ממשלת חילופים, תתייצב לפני הכנסת, תודיע על הפרטים שלהלן, ותבקש הבעת אמון:

(1) זהות ראש הממשלה וזהות ראש הממשלה החלופי;

(2) מועד החילופים;

(3) זהות השרים בעלי הזיקה לראש הממשלה וזהות השרים בעלי הזיקה לראש הממשלה החלופי;

ממשלת החילופים תיכון משהביעה בה הכנסת אמון ומאותה שעה ייכנסו השרים לכהונתם.

(ו) משהביעה הכנסת אמון בממשלת חילופים או סמוך ככל האפשר לאחר מכן –

(1) יצהיר ראש הממשלה בפני הכנסת הצהרת אמונים זו לגבי תקופת כהונתו כראש הממשלה לפני מועד החילופים ולגבי תקופת כהונתו כראש ממשלה חלופי לאחר מועד החילופים: "אני (השם) מתחייב כראש הממשלה וכראש הממשלה החלופי לעתיד לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה, למלא באמונה את תפקידי כראש הממשלה וכראש הממשלה החלופי ולקיים את החלטות הכנסת";

(2) יצהיר ראש הממשלה החלופי בפני הכנסת הצהרת אמונים זו לגבי תקופת כהונתו כראש ממשלה חלופי לפני מועד החילופים ולגבי תקופת כהונתו כראש הממשלה לאחר מועד החילופים: "אני (השם) מתחייב כראש הממשלה החלופי וכראש הממשלה לעתיד לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה, למלא באמונה את תפקידי כראש הממשלה החלופי וכראש הממשלה ולקיים את החלטות הכנסת".

(ז) בלי לגרוע מהוראות סעיף 13(ד), הביעה הכנסת אמון בממשלת חילופים, בהגיע מועד החילופים ייערכו החילופים באופן זה:

(1) כהונת ראש הממשלה תיפסק וראש הממשלה החלופי יחל בכהונתו כראש הממשלה;

(2) במועד זה, ובד בבד, מי שכהונתו כראש ממשלה נפסקה יחל בכהונתו כראש הממשלה החלופי.

(ח) עריכת החילופים כאמור בסעיף קטן (ז), אינה טעונה הבעת אמון נוספת של הכנסת והצהרת אמונים נוספת של ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי, ולא יראו את החילופים כהתפטרות הממשלה, כהתפטרות ראש הממשלה, כהתפטרות ראש הממשלה החלופי או ככינון ממשלה חדשה.

14. משהביעה הכנסת אמון בממשלה, או סמוך ככל האפשר לאחר מכן, יצהיר ראש הממשלה בפני הכנסת הצהרת אמונים זו: "אני (השם) מתחייב כראש הממשלה לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה, למלא באמונה את תפקידי כראש הממשלה ולקיים את החלטות הכנסת"; וכל אחד מן השרים האחרים יצהיר הצהרת אמונים זו: "אני (השם) מתחייב כחבר הממשלה לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה, למלא באמונה את תפקידי כחבר הממשלה ולקיים את החלטות הכנסת".

הצהרת אמונים

15. הממשלה רשאית, על פי הצעת ראש הממשלה, לצרף שר נוסף לממשלה; החליטה הממשלה לצרף שר, תודיע על כך ועל תפקידו או על תחומי הפעילות שבאחריותו של השר הנוסף לכנסת; עם אישור ההודעה על ידי הכנסת ייכנס השר הנוסף לכהונתו וסמוך ככל האפשר לאישור יצהיר את הצהרת האמונים.

צירוף שר

(תיקון מס' 11)
 תשפ"ג-2022

16. (א) נעדר ראש הממשלה מן הארץ יזמן ממלא מקומו את ישיבות הממשלה וינהל אותן. (ב) נבצר מראש הממשלה זמנית למלא את תפקידו, ימלא את מקומו ממלא מקום ראש הממשלה; חלפו 100 ימים רצופים שבהם כיהן ממלא מקום ראש הממשלה במקום ראש הממשלה והוא לא חזר למלא את תפקידו, יראוהו כמי שנבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו.

מילוי מקומו של ראש הממשלה

(11) נבצרות ראש הממשלה למלא את תפקידו כאמור בסעיף קטן (ב) תהיה בשל אי-מסוגלות פיזית או נפשית בלבד, ותיקבע באחד משני אלה בלבד:

(תיקון מס' 12)
 תשפ"ג-2023

(א) אם ראש הממשלה הודיע לממשלה וליושב ראש הכנסת כי נבצר ממנו זמנית למלא את תפקידו בשל אי-מסוגלות פיזית או נפשית וועדת הכנסת אישרה את הודעתו ברוב של שני שלישים מחבריה;

- (2) הודיע ראש הממשלה כאמור בפסקת משנה (1), רשאי הוא להודיע לממשלה וליושב ראש הכנסת על משך הנבצרות באותה הודעה או בהודעה נפרדת ;
- (3) יושב ראש הכנסת יודיע לכנסת על הודעות ראש הממשלה לפי פסקאות משנה (1) ו-(2) ;
- (ב) (1) אם הממשלה החליטה, ברוב של שלושה רבעים מחבריה, כי נבצר מראש הממשלה זמנית למלא את תפקידו בשל אי-מסוגלות פיזית או נפשית ; ראש הממשלה יכנס את הממשלה לעניין זה לבקשת שלוש חמישיות מחברי הממשלה בתוך שלושה ימים ממועד הגשת הבקשה או במועד מאוחר יותר אם התבקש בבקשה לעשות כן ; לא כונסה ישיבת הממשלה במועד כאמור, יכנס מזכיר הממשלה את הממשלה באופן מיידי וממלא מקום ראש הממשלה ינהל את הישיבה, וסעיף קטן (ג) יחול בשינויים המחויבים ;
- (2) החליטה הממשלה כי נבצר מראש הממשלה זמנית למלא את תפקידו כאמור בפסקה (1), תעמוד ההחלטה בתוקפה שלושה ימים ותובא לאישור ועדת הכנסת ; ועדת הכנסת תאשר את החלטת הממשלה ברוב של שני שלישים מחבריה, ואם החלטת הממשלה ניתנה מטעמי בריאות, תהיה החלטת ועדת הכנסת גם על יסוד חוות דעת רפואית שניתנה על פי כללים שקבעה ועדת הכנסת ; אישרה ועדת הכנסת את החלטת הממשלה, רשאית היא לקבוע שהנבצרות לא תימשך יותר משבעה ימים מיום החלטת הוועדה ;
- (3) לא הגיש ראש הממשלה חוות דעת רפואית בהתאם לכללים שקבעה ועדת הכנסת, יראו אותו כאילו הודיע על נבצרותו לפי פסקת משנה (א) ; הנבצרות לפי פסקה זו לא תימשך יותר משבעה ימים ;
- (4) הארכת הנבצרות מעבר לאמור בפסקאות (2) או (3) טעונה את החלטת הכנסת, על פי הצעת ועדת הכנסת, שהתקבלה ברוב של שמונים חברי הכנסת ; הכנסת תהיה רשאית לקבוע שהנבצרות לא תימשך יותר מ-21 ימים בכל פעם, ובלבד שסך התקופות לא יעלה על האמור בסעיף קטן (ב) ;
- (2) ועדת הכנסת רשאית לקבוע את סיום הנבצרות של ראש הממשלה שנקבעה לפי פסקה (1) ו-(2) או (4) בהחלטה של רוב חברי הוועדה, ואם נקבעה הנבצרות מטעמי בריאות – על יסוד חוות דעת רפואית שניתנה לפי כללים שקבעה הוועדה ; יושב ראש ועדת הכנסת יודיע לכנסת על החלטת הוועדה ;
- (3) הוראות סעיף 31 לחוק-יסוד : הכנסת או לפיו לא יחולו על המועדים הקבועים בסעיף קטן זה.
- (ג) לא היה ממלא מקום לראש הממשלה או שנבצר מממלא מקום ראש הממשלה למלא את תפקידו לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב), תקבע הממשלה שר אחר, שהוא חבר הכנסת, למלא תפקידים אלה.
- חקירת ראש הממשלה בתקופת כהונתו ואחריה, הגשת כתב אישום והרשעה
17. (א) לא תיפתח חקירה פלילית נגד ראש הממשלה אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה.
- (ב) לא תיפתח חקירה פלילית נגד מי שכיהן כראש הממשלה, בשל חשד לביצוע עבירה שנעברה בעת כהונתו או בשנה לאחר שחדל לכהן, אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה.
- (ג) כתב אישום נגד ראש הממשלה יוגש בידי היועץ המשפטי לממשלה לבית המשפט המחוזי בירושלים, שישב בהרכב של שלושה שופטים ; הוראות בענין כתב אישום שהוגש בטרם החל ראש הממשלה לכהן בתפקידו ייקבעו בחוק.
- (ד) בית המשפט שהרשיע את ראש הממשלה בעבירה, יקבע בפסק דינו אם יש באותה עבירה משום קלון.
18. (א) הכנסת רשאית, בהחלטה ברוב חבריה, להעביר מכהונתו את ראש הממשלה שהורשע בעבירה ובית המשפט קבע בפסק דינו שיש עמה משום קלון ; החליטה הכנסת כאמור, יראו את הממשלה כאילו התפטרה עם קבלת ההחלטה.
- (ב) בתוך 30 ימים מיום מתן פסק הדין כאמור בסעיף קטן (א), תחליט ועדת הכנסת של הכנסת בדבר המלצתה לענין העברת ראש הממשלה מכהונתו ותביא את המלצתה בפני מליאת הכנסת ; לא הביאה ועדת הכנסת את המלצתה בתוך המועד האמור, יעלה יושב ראש הכנסת את הענין לדיון במליאת הכנסת.
- (ג) ועדת הכנסת והכנסת לא יחליטו בדבר העברת ראש הממשלה מכהונתו אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות לטעון את טענותיו לפנייהן.
- (ד) לא הועבר ראש הממשלה מכהונתו לפי סעיף זה ופסק הדין כאמור בסעיף קטן (א) נעשה סופי, תיפסק כהונתו של ראש הממשלה ויראו את הממשלה כאילו התפטרה ביום שבו פסק הדין נעשה סופי.
- (ה) הוראות סעיפים 42 ו-42ב לחוק-יסוד : הכנסת, לא יחולו על ראש הממשלה.

חקירת ראש הממשלה בתקופת כהונתו ואחריה, הגשת כתב אישום והרשעה

הפסקת כהונה של ראש הממשלה מחמת עבירה

19. ראש הממשלה רשאי, לאחר שהודיע לממשלה על כוונתו לעשות כן, להתפטר על ידי הגשת כתב התפטרות לנשיא המדינה; התפטרות ראש הממשלה – כהתפטרות הממשלה.
20. (א) נפטר ראש הממשלה, רואים את הממשלה כאילו התפטרה ביום פטירתו.
(ב) נבצר מראש הממשלה, דרך קבע, למלא את תפקידו, רואים את הממשלה כאילו התפטרה ביום ה-101 שבו מכהן ממלא מקום במקומו.
21. (א) ראש הממשלה שחדל להיות חבר הכנסת, רואים אותו כאילו התפטר מכהונתו ביום שנפסקה חברותו בכנסת; התפטרות ראש הממשלה – כהתפטרות הממשלה.
(ב) שר המכהן כממלא מקום ראש הממשלה, שחדל להיות חבר הכנסת, יחדל מלכהן בתפקידו כממלא מקום ראש הממשלה.
22. (א) שר, למעט ראש הממשלה, רשאי, לאחר שהודיע לממשלה על כוונתו לעשות כן, להתפטר מן הממשלה על ידי הגשת כתב התפטרות לראש הממשלה; כהונתו בממשלה נפסקת כעבור 48 שעות לאחר שכתב ההתפטרות נמסר לראש הממשלה, זולת אם חזר בו השר מהתפטרותו קודם לכן; הסתיימה התקופה האמורה ביום מנוחה, יידחה סיומה ליום שלאחר מכן שאינו יום מנוחה, והכול כפי שייקבע בחוק.
- (ב) ראש הממשלה רשאי, לאחר שהודיע לממשלה על כוונתו לעשות כן, להעביר שר מכהונתו; כהונתו של שר נפסקת כעבור 48 שעות לאחר שכתב ההעברה מכהונה נמסר לידי, זולת אם חזר בו ראש הממשלה קודם לכן; הסתיימה התקופה האמורה ביום מנוחה, יידחה סיומה ליום שלאחר מכן שאינו יום מנוחה, והכול כפי שייקבע בחוק.
- (ג) כהונתו של שר בממשלה נפסקת עם בחירתו או התמנותו לאחד התפקידים שנושאייהם מנועים מהיות מועמדים לכנסת.
23. (א) כתב אישום נגד שר, למעט בעבירות שייקבעו בחוק, יוגש ויתברר בבית משפט מחוזי; הוראות בענין כתב אישום שהוגש בטרם החל השר לכהן בתפקידו ייקבעו בחוק.
(ב) בית המשפט שהרשיע שר בעבירה, יקבע בפסק דינו אם יש באותה עבירה משום קלון; קבע בית המשפט כאמור, תיפסק כהונתו של השר ביום מתן פסק הדין.
(ג) סעיף זה לא יחול על ראש הממשלה.
24. (א) נעדר שר, למעט ראש הממשלה, מן הארץ, רשאית הממשלה לקבוע כי שר אחר ימלא את מקומו; ממלא המקום ימלא את תפקידו של השר, כולם או מקצתם, הכל כפי שתקבע הממשלה.
(ב) חדל שר לכהן או שנבצר ממנו זמנית למלא את תפקידו, ימלא את התפקיד ראש הממשלה או שר אחר שתקבע הממשלה.
(ג) תקופת מילוי המקום של שר שחדל לכהן כאמור בסעיף קטן (ב) לא תעלה על שלושה חודשים.
- 24א. במשרד שממונה עליו שר יכול שיתמנה שר נוסף, שיהיה אחראי, בכפוף לשר הממונה על המשרד, לתחומים מסוימים בתחומי הפעילות של המשרד.
25. (א) שר הממונה על משרד רשאי, בהסכמת ראש הממשלה ובאישור הממשלה, למנות לאותו משרד, מבין חברי הכנסת, סגן שר אחד, אולם ראש הממשלה רשאי למנות כאמור שני סגני שרים במשרד ראש הממשלה; סגן שר יכנס לתפקידו משהודיעה הממשלה בכנסת על מינויו; לסגן שר שמונה על ידי ראש הממשלה ייקרא "סגן שר במשרד ראש הממשלה".
(1א) סמוך ככל האפשר למינויו, יצהיר סגן השר לפני הכנסת הצהרת אמונים זו: "אני (השם) מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה, למלא באמונה את תפקידי כסגן שר, ולקיים את החלטות הכנסת."
(ב) סגן שר יפעל בכנסת ובמשרד שנתמנה לו, בשם השר שמינה אותו ובמסגרת העניינים שמסר לו.
(ג) חבר הכנסת שפרש מסיעתו לא יתמנה לסגן שר בתקופת כהונתה של אותה כנסת; הוראה זו לא תחול על התפלגות סיעה בתנאים שנקבעו בחוק; לענין סעיף קטן זה, "פרישה מסיעה" – כהגדרתה בסעיף 6א לחוק-יסוד: הכנסת.
(ד) (בוטל).
26. כהונתו של סגן שר נפסקת בכל אחת מאלה:
- (1) סגן השר התפטר בהגשת כתב התפטרות לשר שמינה אותו; כהונתו של סגן השר נפסקת כעבור 48 שעות לאחר שכתב ההתפטרות נמסר לשר שמינה אותו, זולת אם חזר בו סגן השר קודם לכן; הסתיימה התקופה האמורה ביום מנוחה, יידחה סיומה ליום שלאחר מכן שאינו יום מנוחה, והכול כפי שייקבע בחוק;

התפטרות ראש הממשלה

ראש הממשלה שונפטר או שנבצר ממנו דרך קבע למלא את התפקיד

ראש הממשלה או ממלא מקומו שחדלו להיות חברי הכנסת

הפסקת כהונתו של שר
(תיקון מס' 2)
תשע"ד-2014

(תיקון מס' 2)
תשע"ד-2014

הפסקת כהונת שר מחמת עבירה

מילוי מקומו של שר

שר נוסף בממשלה
(תיקון מס' 11)
תשפ"ג-2022

סגני שרים

(תיקון מס' 9)
תשפ"א-2021

(תיקון מס' 4)
תשע"ה-2015

(תיקון מס' 8)
תש"ף-2020

פגיעת כהונתו של סגן שר
(תיקון מס' 4)
תשע"ה-2015

- (2) השר שמינה אותו חדל להיות שר או להיות ממונה על אותו משרד;
(3) ראש הממשלה, הממשלה או השר שמינה את סגן השר החליטו להפסיק את כהונתו; ואולם ראש הממשלה לא יעביר סגן שר מכהונתו אלא לאחר שהודיע על כוונתו לעשות כן לממשלה ולשר שמינה את סגן השר; כהונתו של סגן השר נפסקת כעבור 48 שעות לאחר שכתב ההעברה מהכהונה נמסר לידיו כאמור, זולת אם חזרו בהם ראש הממשלה, הממשלה או השר שמינה אותו, לפי העניין, קודם לכן; הסתיימה התקופה האמורה ביום מנוחה, יידחה סיומה ליום שלאחר מכן שאינו יום מנוחה, והכול כפי שייקבע בחוק;
(4) כוננה ממשלה חדשה;

(תיקון מס' 4)
תשע"ה-2015

- (5) סגן השר חדל להיות חבר הכנסת, זולת אם חברותו בכנסת נפסקה לפי הוראות סעיף 42 לחוק-יסוד: הכנסת ותקופת כהונתה של אותה הכנסת טרם הסתיימה.

(תיקון מס' 9)
תשע"ד-2020

27. בית המשפט שהרשיע סגן שר בעבירה יקבע בפסק דינו אם יש באותה עבירה משום קלון; קבע בית המשפט כאמור, תיפסק כהונתו של סגן השר ביום מתן פסק הדין.

הפסקת כהונת סגן שר מחמת עבירה

28. (א) הכנסת רשאית להביע אי-אמון בממשלה.

הבעת אי-אמון בממשלה
(תיקון מס' 1)
תשע"ד-2014

(ב) הבעת אי-אמון בממשלה תיעשה בהחלטה של הכנסת, ברוב חבריה, להביע אמון בממשלה אחרת שהודיעה על קווי היסוד של מדיניותה, על הרכבה ועל חלוקת התפקידים בין השרים כאמור בסעיף 13(ד); הממשלה החדשה תיכון משהביעה בה הכנסת אמון, ומאותה שעה ייכנסו השרים לכהונתם.

(ג) פרטים לעניין הגשת הצעה להביע אי-אמון בממשלה והדיון בה ייקבעו בחוק או בתקנון הכנסת; הוגשה ההצעה בידי 61 חברי הכנסת, יתקיים הדיון בהקדם האפשרי, ולא יאוחר משבוע מיום הגשתה.

סמכות לפזר את הכנסת

29. (א) נוכח ראש הממשלה כי קיים בכנסת רוב המתנגד לממשלה, ושעקב כך נמנעת אפשרות לפעולה תקינה של הממשלה, רשאי הוא, בהסכמת נשיא המדינה, לפזר את הכנסת בצו שיפורסם ברשומות; הצו ייכנס לתוקפו 21 ימים אחרי יום פרסומו, אלא אם כן הוגשה בקשה לפי סעיף קטן (ב), ורואים את הממשלה כאילו התפטרה ביום פרסום הצו.

(ב) בתוך 21 ימים מיום פרסום הצו, רשאים רוב חברי הכנסת לבקש בכתב מנשיא המדינה להטיל על חבר הכנסת פלוני, שהסכים לכך בכתב, ושאינו ראש הממשלה, להרכיב ממשלה.

(ג) הוגשה לנשיא המדינה בקשה כאמור בסעיף קטן (ב), יודיע על כך הנשיא ליושב ראש הכנסת; הנשיא יטיל, בתוך יומיים, את התפקיד להרכיב ממשלה על חבר הכנסת שצוין בבקשה.

(ד) לחבר הכנסת שנשיא המדינה הטיל עליו את התפקיד להרכיב ממשלה לפי סעיף זה נתונה למילוי תפקידו תקופה של 28 ימים; הנשיא רשאי להאריך תקופה זו בתקופות נוספות, ובלבד שלא יעלו יחד על 14 ימים.

(ה) לא הוגשה בקשה כאמור בסעיף קטן (ב), או עברה התקופה כאמור בסעיף קטן (ד), וחבר הכנסת לא הודיע לנשיא שהרכיב ממשלה או שהודיע לו לפני כן שאין בידו להרכיב ממשלה, יודיע נשיא המדינה על כך ליושב ראש הכנסת.

(ו) הודיע נשיא המדינה כאמור בסעיף קטן (ה) או שחבר הכנסת שהוטל עליו התפקיד להרכיב ממשלה לפי סעיף זה הציג ממשלה והכנסת דחתה את הבקשה להביע בה אמון לפי סעיף 13(ד), יראו את הכנסת כאילו החליטה על התפזרותה לפני תום תקופת כהונתה, והבחירות לכנסת יתקיימו ביום ג' האחרון שלפני תום 90 הימים מיום כניסת הצו לתוקף או מיום סיום התקופה להרכבת ממשלה או מיום ההודעה לנשיא או מיום דחיית הבקשה להביע אמון בממשלה, לפי העניין.

(ז) ראש הממשלה לא יהיה רשאי להשתמש בסמכותו לפי סעיף זה –

(1) מתחילת כהונתה של כנסת חדשה עד כינון הממשלה החדשה;

(2) (נמחקה);

(3) לאחר התפטרות ראש הממשלה, או מיום מתן פסק דין שבו נקבע כי עבר עבירה שיש עמה משום קלון עד יום החלטת הכנסת לפי סעיף 18(א).

(תיקון מס' 1)
תשע"ד-2014

(ח) שר הממלא את מקומו של ראש הממשלה לא יהיה רשאי להשתמש בסמכות הנתונה לראש הממשלה לפי סעיף זה.

30. (א) עם בחירת כנסת חדשה או התפטרות הממשלה כאמור בסעיפים 18, 19, 20 או 21 או עם הגשת בקשה לפי סעיף 29(ב), יפתח נשיא המדינה בהליכים להרכבת ממשלה חדשה כאמור בחוק-יסוד זה.

רציפות הממשלה
(תיקון מס' 1)
תשע"ד-2014

(ב) עם בחירת כנסת חדשה או התפטרות הממשלה כאמור בסעיפים 18, 19, 20, 21 או 29 תמשיך הממשלה היוצאת במילוי תפקידיה עד שתיכון הממשלה החדשה.

(תיקון מס' 1)
תשע"ד-2014

(ג) ראש הממשלה שהתפטר ימשיך במילוי תפקידו עד שתיכון הממשלה החדשה; נפטר ראש הממשלה, נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו או הופסקה כהונתו מחמת עבירה, תקבע הממשלה שר אחר שהוא חבר הכנסת וחבר סיעתו של ראש הממשלה, לכהן כראש הממשלה בפועל עד שתיכון הממשלה החדשה.

(ד) ממשלה המכהנת לפי סעיף קטן (ב), רשאית למנות חבר הכנסת להיות שר בתפקידו של שר שחדל לכהן; מינויו של שר לפי סעיף קטן זה אינו טעון אישור הכנסת; בסעיף קטן זה, "חבר הכנסת" – לרבות שר או סגן שר שחברותו בכנסת נפסקה לפי סעיף 42 לחוק-יסוד: הכנסת.

(תיקון מס' 9)
תש"ף-2020

30א. על אף האמור בסעיפים 7 עד 11, 13 ו-29, שר או סגן שר שחברותו בכנסת נפסקה לפי סעיף 42 לחוק-יסוד: הכנסת, ניתן להטיל עליו את התפקיד להרכיב ממשלה, לבקש להטיל עליו את התפקיד להרכיב ממשלה או להציע אותו כמועמד להיות ראש הממשלה, בהתאם להוראות הסעיפים האמורים, אף שאינו חבר הכנסת, אולם עם היותו לראש הממשלה תתחדש חברותו בכנסת בהתאם להוראות סעיף 42(ג) לחוק-יסוד: הכנסת.

הטלת התפקיד להרכיב ממשלה על שר או סגן שר שחברותו בכנסת נפסקה
(תיקון מס' 9)
תש"ף-2020

30ב. על אף האמור בסעיפים 5(ד), 16(ג), 30(ג), ו-43א, ניתן לבחור, בהתאם להוראות הסעיפים האמורים, שר שחברותו בכנסת נפסקה לפי סעיף 42 לחוק-יסוד: הכנסת למלא מקום ראש הממשלה או לראש הממשלה בפועל, או שר או סגן שר שחברותו בכנסת נפסקה כאמור לראש הממשלה החלופי, אף שאינו חבר הכנסת, אולם עם בחירתו כאמור תתחדש חברותו בכנסת בהתאם להוראות סעיף 42(ג) לחוק היסוד האמור.

ממלא מקום ראש הממשלה, ראש הממשלה בפועל או ראש הממשלה החלופי שהוא שר או סגן שר שחברותו בכנסת נפסקה
(תיקון מס' 9)
תש"ף-2020

31. (א) הממשלה רשאית, באישור הכנסת, לשנות את חלוקת התפקידים בין השרים, למעט תפקיד ראש הממשלה.

(ב) הממשלה רשאית, באישור הכנסת, להעביר סמכות הנתונה על פי חוק לשר אחד, או חובה המוטלת עליו על פי חוק, כולה או מקצתה, לשר אחר.

(ג) הממשלה רשאית, באישור הכנסת, לאחד משרדים, לחלקם, לבטלם ולהקים משרדים חדשים.

(תיקון מס' 11)
תשפ"ג-2022

(1) הממשלה רשאית, באישור הכנסת, להחליט כי שר ישמש כשר נוסף במשרד ולקבוע תחומים מסוימים מתחומי הפעילות של המשרד שאותו שר יהיה אחראי להם, בכפוף לשר הממונה על המשרד, בהתאם להוראות סעיף 24א.

(2) הממשלה רשאית, במשרד שמכהן בו שר נוסף, להעביר תחומי פעילות בינו ובין השר הממונה.

(תיקון מס' 11)
תשפ"ג-2022

(ד) הממשלה רשאית להעביר שטחי פעולה ממשרד למשרד.

(ה) הממשלה רשאית למנות ועדות שרים קבועות, זמניות או לעניינים מסוימים; מונתה ועדה, רשאית הממשלה לפעול באמצעותה.

(ו) הממשלה תקבע את סדרי ישיבותיה ועבודתה, דרכי דיוניה ואופן קבלת החלטותיה אם דרך קבע ואם לענין מסוים.

הסמכויות

השיוריות של

הממשלה

32. הממשלה מוסמכת לעשות בשם המדינה, בכפוף לכל דין, כל פעולה שעשייתה אינה מוטלת בדין על רשות אחרת.

הסמכויות השיוריות של הממשלה

33. (א) סמכות הנתונה על פי דין לממשלה רשאית הממשלה לאצול לאחד השרים; סעיף זה לא יחול על סמכויות הממשלה לפי חוק-יסוד זה, למעט סמכויות לפי סעיף 32.

אצילת סמכויות

(ב) סמכות הנתונה לאחד השרים על פי חוק או שהועברה לו על פי סעיף 31(ב), למעט סמכות להתקין תקנות, רשאי השר לאצול, כולה, מקצתה או בסייגים, לעובד ציבור.

(ג) סמכות שהממשלה אצלה לשר, למעט סמכות להתקין תקנות, רשאי השר לאצלה, כולה, מקצתה או בסייגים, לעובד ציבור אם הסמיכה אותו הממשלה לכך.

(1) כיהן ראש הממשלה כשר הממונה על משרד, רשאי הוא לאצול את סמכותו, בהתאם להוראות סעיפים קטנים (ב) או (ג), גם לסגן שר באותו משרד.

(תיקון מס' 5)
תשע"ח-2018

(ד) בסעיף זה, סמכות הנתונה לממשלה או לשר, לרבות חובה המוטלת עליהם.

(ה) הוראות סעיף זה יחולו אם אין כוונה אחרת משתמעת מן החוק המקנה את הסמכות או המטיל את החובה.

34. שר הממונה על ביצועו של חוק רשאי ליטול לעצמו כל סמכות, למעט סמכות בעלת אופי שיפוטי, הנתונה על פי אותו חוק לעובד המדינה, אם אין כוונה אחרת משתמעת מן החוק; השר רשאי לעשות כאמור לענין מסוים או לתקופה מסוימת.

נסילת סמכויות

35. (א) הדיונים וההחלטות של הממשלה ושל ועדות השרים בענינים אלה הם סודיים וגילויים ופרסומם אסור:

סודיות

(1) ביטחון המדינה;

(2) יחסי חוץ של המדינה;

(3) סוג ענינים אחר שהממשלה ראתה את סודיותו כחיונית למדינה, והכריזה עליו בצו, לענין סעיף זה;

(4) ענין שהממשלה החליטה לשמרו בסוד, ובלבד שגילוי ופרסומו של ענין כאמור אינו אסור אלא על מי שידע על ההחלטה.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על דברים שהממשלה או ראש הממשלה, או מי שהממשלה או ראש הממשלה הסמיכוהו לכך, התירו את פרסומם, או על דברים שפרסומם נדרש על פי דין.

36. משכורתם של השרים וסגני השרים ותשלומים אחרים שישולמו להם בתקופת כהונתם או לאחריה, או לשאיריהם לאחר מותם, ייקבעו בחוק, או בהחלטה של הכנסת או של ועדה מועדונית שהכנסת הסמיכה לכך.

משכורת וגמלאות

37. (א) שר הממונה על ביצועו של חוק מוסמך להתקין תקנות לביצועו.

תקנות

(ב) חוק יכול שישמך את ראש הממשלה או שר להתקין תקנות בענין שנקבע בהסמכה.

38. (א) ראתה הכנסת שקיים במדינה מצב של חירום רשאית היא, ביוזמתה או על פי הצעת הממשלה, להכריז על מצב חירום.

הכרזת מצב חירום

(ב) תקופת תוקפה של ההכרזה תהא כפי שנקבע בה, אך לא תעלה על שנה; הכנסת רשאית לחזור ולהכריז על מצב חירום כאמור.

(ג) ראתה הממשלה שקיים במדינה מצב של חירום ושעקב דחיפות הענין יש להכריז על מצב חירום עוד לפני שניתן לכנס את הכנסת, רשאית היא להכריז על מצב חירום; תוקפה של ההכרזה יפקע כעבור שבעה ימים מיום נתינתה, אם לא אושרה או בוטלה קודם לכן על ידי הכנסת בהחלטה של רוב חבריה; לא התכנסה הכנסת, רשאית הממשלה לחזור ולהכריז על מצב חירום כאמור בסעיף קטן זה.

(ד) הכרזות הכנסת או הממשלה על מצב חירום יפורסמו ברשומות; לא ניתן לפרסם הכרזה על מצב החירום ברשומות, תפורסם ההכרזה בדרך מתאימה אחרת, ובלבד שתפורסם ברשומות מיד כשניתן יהיה לעשות כן.

(ה) הכנסת רשאית, בכל עת, לבטל הכרזה על מצב חירום; הודעה על הביטול תפורסם ברשומות.

39. (א) במצב חירום רשאית הממשלה להתקין תקנות שעת חירום כדי להגן על המדינה, ביטחון הציבור וקיום האספקה והשירותים החיוניים; תקנות שעת חירום יונחו על שולחן ועדת החוץ והביטחון של הכנסת סמוך ככל האפשר לאחר התקנתן.

התקנת תקנות שעת חירום

(ב) ראה ראש הממשלה כי לא ניתן לכנס את הממשלה וכי קיים צורך דחוף וחיוני להתקין תקנות שעת חירום, רשאי הוא להתקין או להסמך שר להתקין.

(ג) תקנות שעת חירום כוחן יפה לשנות כל חוק, להפקיע זמנית את תוקפו או לקבוע בו תנאים, וכן להטיל או להגדיל מסים או תשלומי חובה אחרים, והכל זולת אם אין הוראה אחרת בחוק.

(ד) אין בכוחן של תקנות שעת חירום למנוע פניה לערכאות, לקבוע ענישה למפרע או להתיר פגיעה בכבוד האדם.

(ה) לא יותקנו תקנות שעת חירום ולא יופעלו מכוחן הסדרים, אמצעים וסמכויות, אלא במידה שמצב החירום מחייב זאת.

(ו) תוקפן של תקנות שעת חירום יפקע כעבור שלושה חודשים מיום התקנתן, זולת אם הוארך תוקפן בחוק, או שבוטלו על ידי הכנסת בחוק או בהחלטה של רוב חברי הכנסת.

(ז) תקנות שעת חירום ייכנסו לתוקף עם פרסומן ברשומות; לא ניתן לפרסמן ברשומות, הן יפורסמו בדרך מתאימה אחרת, ובלבד שיפורסמו ברשומות מיד כשניתן יהיה לעשות כן.

(ח) חדל מצב החירום להתקיים, יוסיפו תקנות שעת חירום להתקיים לתקופת תוקפן אך לא יותר מ-60 ימים מסיום מצב החירום; תקנות שעת חירום שתוקפן הוארך בחוק, יוסיפו לעמוד בתוקפן.

40. (א) המדינה לא תפתח במלחמה ולא תנקוט פעולה צבאית משמעותית העלולה להוביל, ברמת הסתברות קרובה לוודאי, למלחמה, אלא מכוח החלטת הממשלה.

הכרזת מלחמה או
נקיטת פעולה
צבאית משמעותית
(תיקון מס' 6)
תשע"ח-2018
(תיקון מס' 6)
תשע"ח-2018

(1א) על אף האמור בסעיף קטן (א) ובסעיף 33(א), הממשלה רשאית להחליט על אצילת סמכותה לפי סעיף קטן (א), דרך כלל או במקרה מסוים, לוועדת שרים שנקבעה בחוק; החליטה הממשלה על אצילת סמכותה לוועדת השרים, תפעיל ועדת השרים את סמכותה רק אם מצא ראש הממשלה כי הפעלת הסמכות בידי הוועדה, במקום הממשלה, נדרשת, בנסיבות העניין, בשל טעמים של ביטחון המדינה או יחסי החוץ שלה, לרבות טעמי סודיות הכרוכים בהם.

(2א) (בוטל).

(תיקון מס' 7)
תשע"ח-2018
(תיקון מס' 6)
תשע"ח-2018

(ב) אין בסעיף זה כדי למנוע פעולות צבאיות אחרות הנדרשות למטרת הגנה על המדינה וביטחון הציבור.

(ג) הודעה על החלטת הממשלה לפתוח במלחמה או לנקוט פעולה צבאית משמעותית לפי סעיף קטן (א) תימסר לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת בהקדם האפשרי, ואם התקבלה ההחלטה בידי ועדת השרים כאמור בסעיף קטן (1א), תימסר הודעה על כך, בהקדם האפשרי, לממשלה ולוועדת משנה של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת; ראש הממשלה ימסור את ההודעה בהקדם האפשרי גם במליאת הכנסת; הודעה על פעולות צבאיות אחרות כאמור בסעיף קטן (ב) תימסר לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת בהקדם האפשרי.

(תיקון מס' 6)
תשע"ח-2018

41. על אף האמור בכל דין, אין בכוחן של תקנות שעת חירום לשנות חוק-יסוד זה, להפקיע זמנית את תוקפו או לקבוע בו תנאים.

אי תחולה של
תקנות שעת חירום

42. (א) הממשלה תמסור לכנסת ולוועדותיה מידע על פי דרישתן ותסייע להן במילוי תפקידן; הוראות מיוחדות ייקבעו בחוק לחיסוי מידע כשהדבר נחוץ להגנה על ביטחון המדינה ויחסי החוץ או קשרי מסחר בין-לאומיים שלה, או להגנה על זכות או חיסיון שבדין.

הממשלה וועדות
הכנסת

(ב) הכנסת רשאית, לפי דרישה של לפחות ארבעים מחברים, לקיים דיון בהשתתפות ראש הממשלה בנושא שהוחלט עליו; דרישה כאמור יכול שתוגש לא יותר מאחת לחודש.

(ג) הכנסת, וכל ועדה מוועדותיה במסגרת מילוי תפקידיה, רשאית לחייב שר להופיע בפניהן, ורשאית לחייב סגן שר, באמצעות השר שמינה אותו או בדיעתו, להופיע לפניהן.

(תיקון מס' 4)
תשע"ה-2015

(ד) ועדה מוועדות הכנסת רשאית, במסגרת מילוי תפקידיה, באמצעות שר הנוגע בדבר או בדיעתו, לחייב עובד המדינה או כל מי שייקבע בחוק, להתייצב לפניה.

(ה) שר רשאי להשמיע את דברו לפני הכנסת וועדותיה.

(ו) פרטים לענין ביצוע סעיף זה יכול שייקבעו בחוק או בתקנון הכנסת.

43. נקבע מועד בחירות לכנסת לפי סעיפים 11 ו-29, רשאית הכנסת, בהחלטה שתתקבל ברוב חברה, בתוך חמישה ימים מיום היווצרות העילה לקיום הבחירות, לקבוע כי בשל סמיכות מועד הבחירות ליום חג, מועד או זיכרון, יידחו הבחירות למועד שתקבע ושאינו מאוחר מ-100 ימים ממועד היווצרות העילה.

שינוי מועד
בחירות
(תיקון מס' 1)
תשע"ד-2014

44. (א) חדל ראש הממשלה בממשלת חילופים לכהן בתפקידו בתקופה שעד מועד החילופים, יראו את הממשלה כאילו התפטרה, ויחולו לענין כהונת הממשלה וראש הממשלה הוראות הרציפות בסעיף 30(ב); ואולם בכל אחד מהמקרים שלהלן, לא יראו את הממשלה כאילו התפטרה ויחול יתר הוראות סעיף זה:

חילופים בין ראש
הממשלה לראש
הממשלה החלופי
שלא במועד
החילופים

(1) כהונתו של ראש הממשלה נפסקה לפי סעיף 18(ד);

(2) ראש הממשלה בחר מיוזמתו להתפטר מהממשלה, לפי סעיף 19;

(3) ראש הממשלה נפטר, כאמור בסעיף 20(א);

(4) נבצר מראש הממשלה, דרך קבע, למלא את תפקידו, מסיבות בריאותיות בלבד, וחלפו 100 ימים שבהם מכהן ממלא מקום במקומו, לפי סעיף 20(ב);

(5) ראש הממשלה בחר מיוזמתו להתפטר מהכנסת, לפי סעיף 21(א).

(ב) חדל ראש הממשלה בממשלת חילופים לכהן בתפקידו מאחת הסיבות המנויות בסעיף קטן (א) סיפה, בתקופה שעד מועד החילופים, יחולו הוראות סעיפים קטנים (ג) ו-(ד).

(ג) ראש הממשלה החלופי יכהן במקומו כראש הממשלה לפרק הזמן שראש הממשלה החלופי אמור היה לכהן כראש ממשלה ממועד החילופים ועד תום תקופת כהונתה של הכנסת; הסתיימה תקופת כהונתו של ראש הממשלה החלופי כראש הממשלה כאמור, יחולו הוראות סעיף קטן (ד).

(ד) (1) חדל ראש הממשלה לכהן בתפקידו לפי סעיף קטן (א)(4) ומצבו הבריאותי מאפשר את חזרתו לתפקיד – ישוב לכהן בתפקיד ראש הממשלה;

(2) חדל ראש הממשלה לכהן בתפקידו לפי סעיף קטן (א)(1), (2), (3) או (5), או שחדל לכהן בתפקידו לפי סעיף קטן (א)(4) ומצבו הבריאותי לא מאפשר את חזרתו לתפקיד – רשאית סיעתו לבחור חבר כנסת מאותה סיעה, והוא יבקש מהכנסת הבעת אמון לכהן במקומו של ראש הממשלה שכהונתו חדלה כאמור, והכול עד שבוע לפני סיום תקופת כהונתו של ראש הממשלה החלופי כראש הממשלה;

(3) משהביעה הכנסת אמון בחבר הכנסת האמור בפסקה (2) או סמוך ככל האפשר לאחר מכן, יצהיר חבר הכנסת הצהרת אמונים כאמור בסעיף 13א(ו) או 14, לפי העניין, ויחל לכהן כראש הממשלה עם סיום תקופת הכהונה של מי שחדל לכהן כראש הממשלה;

(4) לא בחרה הסיעה חבר כנסת מאותה סיעה במקומו של ראש הממשלה שחדל לכהן כאמור בפסקה (2) עד שבוע לפני סיום תקופת כהונתו של ראש הממשלה או שבחרה הסיעה חבר כנסת כאמור אך הכנסת לא הביעה בו אמון עד לאותו מועד – יראו את הממשלה כאילו התפטרה, ויחולו הוראות סעיף 30.

(ה) חדל ראש הממשלה בממשלת חילופים לכהן בתפקידו מכל סיבה שהיא לאחר מועד החילופים, יכהן ראש הממשלה החלופי בתפקיד במקומו.

(ו) (1) חדל ראש הממשלה החלופי בממשלת חילופים לכהן בתפקידו עד מועד החילופים, רשאית סיעתו לבחור חבר כנסת מאותה סיעה, והוא יבקש מהכנסת הבעת אמון לכהן במקומו של ראש הממשלה החלופי שכהונתו חדלה כאמור; משהביעה הכנסת אמון בחבר הכנסת האמור או סמוך ככל האפשר לאחר מכן, יצהיר אותו חבר הכנסת בפני הכנסת הצהרת אמונים כאמור בסעיף 13א(ו), ויראו אותו כראש הממשלה החלופי, לכל דבר ועניין;

(2) בחרה סיעתו של ראש הממשלה החלופי בחבר כנסת מאותה סיעה לכהן במקום ראש הממשלה החלופי כאמור בפסקה (1), אך הכנסת לא הביעה בו אמון עד שבוע לפני סיום תקופת כהונתו של ראש הממשלה יראו את הממשלה כאילו התפטרה ויחולו הוראות סעיף 30.

143א. בלי לגרוע מהוראות סעיפים 13א ו-43א, חילופים בין ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי ייערכו לפני מועד החילופים, בהתאם להוראות סעיף 13א(ז) ו-(ח), גם בכל אחד מהמועדים כמפורט להלן:

חילופים בין ראש הממשלה לראש הממשלה החלופי בשל התפזרות הכנסת לפני גמר תקופת כהונתה

(1) יום לאחר שהתקבל בכנסת בקריאה השלישית חוק על התפזרות הכנסת לפני גמר תקופת כהונתה, לפי סעיף 34 לחוק-יסוד: הכנסת, ובלבד שבקריאה השלישית הצביעו בעד החוק האמור שני חברי הכנסת לפחות שהיו מהסיעות ששריהן היו מזוהים כבעלי זיקה לראש הממשלה במועד השבעת ממשלת החילופים; לעניין זה, לא יובא במניין חברי הכנסת האמורים מי שהיה חבר הכנסת במועד השבעת ממשלת החילופים ולא הביע אמון בה;

(2) ביום הקובע כמשמעותו בסעיף 36א לחוק-יסוד: הכנסת, אם לא התקבל חוק התקציב עד היום שקדם לו.

43ב. ראש הממשלה החלופי בממשלת חילופים יהיה ממלא מקום ראש הממשלה לפי סעיף 5(ד), ולא ימונה לראש הממשלה ממלא מקום אחר.

ראש הממשלה החלופי – ממלא מקום ראש הממשלה

43ג. על אף האמור בסעיף 22(ב), ראש הממשלה בממשלת חילופים אינו רשאי להעביר את ראש הממשלה החלופי מכהונתו.

העברה מכהונה של ראש הממשלה החלופי (תיקון מס' 8) תש"ף-2020

43ד. (א) על אף האמור בסעיף 22(ב), ראש הממשלה בממשלת חילופים אינו רשאי להעביר מכהונתו שר בעל זיקה לראש הממשלה החלופי, בלא הסכמת ראש הממשלה החלופי.

שרים בממשלת חילופים (תיקון מס' 8) תש"ף-2020

(ב) ראש הממשלה החלופי בממשלת חילופים רשאי, לאחר שהודיע לממשלה על כוונתו לעשות כן, להעביר מכהונתו שר בעל זיקה אליו, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 22(ב), בשינויים המחויבים.

(ג) ממלא מקום של שר בממשלת חילופים לפי סעיף 24(א), יהיה שר בעל זיקה זהה לזו של השר שאת מקומו הוא ממלא.

(ד) על אף האמור בסעיף 24(ב), חדל שר בממשלת חילופים לכהן או שנבצר ממנו זמנית למלא את תפקידו, ימלא את התפקיד ראש הממשלה, ראש הממשלה החלופי או שר אחר שתקבע הממשלה לפי הצעת ראש הממשלה או ראש הממשלה החלופי, והכל בהתאם לזיקת השר האמור.

(ה) הוראות סעיף 24(ב) לא יחולו על ראש ממשלה חלופי שחדל לכהן או נבצר ממנו זמנית למלא את תפקידו.

(תיקון מס' 11)
תש"פ-2022

(ו) על אף האמור בסעיף 15, ממשלת חילופים רשאית לצרף שר נוסף לממשלה על פי הצעת ראש הממשלה או ראש הממשלה החלופי, והכול בכפוף להוראות סעיף 13א(ד); החליטה הממשלה לצרף שר כאמור תודיע על כך, על תפקידו או על תחומי הפעילות שבאחריותו של השר הנוסף ועל זיקתו לראש הממשלה או לראש הממשלה החלופי לכנסת; עם אישור ההודעה על ידי הכנסת ייכנס השר הנוסף לכהונתו וסמוך ככל האפשר לאישור יצהיר את הצהרת האמונים.

(תיקון מס' 8)
תש"פ-2020 הוראת
שעה

(ז) על אף האמור בסעיף 5(ג), ממשלת חילופים רשאית להחליט, באישור הכנסת, כי במשרד שממונה עליו שר יתמנה שר נוסף, שיהיה אחראי, בכפוף לשר שממונה על המשרד, לתחומים מסוימים בתחומי פעילות המשרד, והכול בהתאם לתנאים שנקבעו בהחלטת הממשלה, ובהסכמת ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי ובכפוף להוראות סעיף 13א(ד); החליטה הממשלה על מינוי שר כאמור, תודיע לכנסת על המינוי, על התחומים שנמסרו לאחריות השר הנוסף ועל זיקתו לראש הממשלה או לראש הממשלה החלופי; עם אישור ההודעה על ידי הכנסת ייכנס השר הנוסף לכהונתו וסמוך ככל האפשר לאישור יצהיר את הצהרת האמונים.

סגני שרים
בממשלת חילופים
(תיקון מס' 8)
תש"פ-2020

43. (א) על אף האמור בסעיף 25(א), שר בממשלת חילופים הממונה על משרד ראשי למנות לאותו משרד, מבין חברי הכנסת, סגן שר אחד, ובמשרד ראש הממשלה – שני סגני שרים, בהסכמת ראש הממשלה או ראש הממשלה החלופי, בהתאם לזיקת השר הממונה ובאישור ממשלת החילופים; בהודעת הממשלה לכנסת על מינוי של סגן השר, תודיע הממשלה על זיקתו של סגן השר לראש הממשלה או לראש הממשלה החלופי.

(ב) על אף האמור בסעיף 26(3) –

(1) ראש הממשלה ראש להפסיק את כהונתו של סגן שר בעל זיקה אליו, בלבד, וראש הממשלה החלופי ראש להפסיק את כהונתו של סגן שר בעל זיקה אליו, בלבד;

(2) שר אינו ראש להפסיק את כהונתו של סגן שר שמינה, אם זיקתו של סגן השר שונה מזיקתו של השר.

43. סמכות ראש הממשלה בממשלת חילופים לפזר את הכנסת בצו לפי סעיף 29(א) טעונה את הסכמת ראש הממשלה החלופי.

סמכות ראש הממשלה
לפזר את הכנסת
בממשלת חילופים
(תיקון מס' 8)
תש"פ-2020

43. (א) דין ראש הממשלה החלופי בממשלת חילופים כדין ראש הממשלה לפי סעיפים 17, 18, 23(ג) ו-31(א).

מעמדו של ראש
הממשלה החלופי
(תיקון מס' 8)
תש"פ-2020

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), חדל ראש הממשלה החלופי בממשלת חילופים לכהן בתפקידו לפי סעיף 18(ד) – לא יראו את הממשלה כאילו התפטרה.

43.1. נתקבל חוק על התפזרות הכנסת לפני גמר תקופת כהונתה לפי סעיף 34 לחוק-יסוד: הכנסת, והצביעו בעדו לפחות עשרה חברי הכנסת שהיו, במועד השבעת הממשלה, מהסיעות ששריהן היו בעלי זיקה למי שמכהן במועד קבלת חוק התפזרות הכנסת כראש הממשלה בממשלת חילופים, תיפסק כהונתו של ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי יכהן כראש הממשלה עד שתיוכח ממשלה חדשה.

התפזרות הכנסת –
הוראת שעה
(תיקון מס' 8)
תש"פ-2020 הוראת
שעה

43.2. החליטה הכנסת להביע אי-אמון בממשלת חילופים ולהביע אמון בממשלה אחרת, לפי סעיף 28, לא יהיו ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי בממשלת החילופים שבה הובע אי-האמון ראשים לעמוד בראשות הממשלה האחרת.

אי-אמון בממשלת
חילופים
(תיקון מס' 8)
תש"פ-2020

44. (א) אין לשנות חוק-יסוד זה אלא ברוב חברי הכנסת; הרוב הדרוש לפי סעיף קטן זה יהא דרוש להחלטות מליאת הכנסת בקריאה הראשונה, בקריאה השנייה ובקריאה השלישית; לענין סעיף זה, "שינוי" – בין מפורש ובין משתמע.

יציבות החוק

(ב) הוראות סעיף זה לא יחולו על סעיפים 45 ו-46.

45. בחוק-יסוד: הכנסת –

תיקון חוק-יסוד:
הכנסת – מס' 30

(1) אחרי סעיף 21 יבוא:

"פיקוח הכנסת על חקיקת משנה

21.א. (א) תקנות שהתקין שר והקובעות ענישה פלילית בשל הפרתן, לא ייכנסו לתוקף אלא אם כן אושרו, לפני פרסומן, על ידי ועדה מוועדות הכנסת שהנושא נמצא בתחום אחריותה; לא החליטה הוועדה בדבר אישור התקנות או דחייתן בתוך 45 ימים מן היום שהתקנות נמסרו לה, יראו את התקנות כאילו אושרו.

(ב) אין בהוראת סעיף זה כדי לגרוע מהוראות חוק-יסוד או חוק אחר שענינן תקנות." ;

(2) בסעיף 35, בסופו יבוא "שלא יהיה מאוחר מחמישה חודשים מיום קבלת החוק" ;

(3) אחרי סעיף 36 יבוא :

"התפזרות בשל אי קבלת חוק תקציב

36א. (א) לא נתקבל חוק התקציב בתוך שלושה חודשים מיום תחילתה של שנת הכספים, יראו ביום שאחרי סיום התקופה האמורה (להלן - היום הקובע) כאילו החליטה הכנסת על התפזרותה לפני גמר תקופת כהונתה, וייערכו בחירות מוקדמות ביום ג' האחרון שלפני תום 90 הימים מהיום הקובע, אלא אם כן החליטה הכנסת ברוב חבריה, בתוך חמישה ימים מהיום הקובע, בשל סמיכות מועד הבחירות ליום חג, מועד או זיכרון, על קיום הבחירות במועד מאוחר יותר, אך לא יאוחר מ-100 ימים מהיום הקובע.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), פתח נשיא המדינה בהליכים להרכבת ממשלה חדשה לפי סעיף 30 לחוק-יסוד : הממשלה, או התקבל חוק על התפזרות הכנסת, או התקיימו בחירות לכנסת, אחרי המועד להגשת הצעת התקציב לפי סעיף 3 לחוק-יסוד : משק המדינה, ולפני תום שלושת החודשים שמיום תחילת שנת הכספים, יהיה היום הקובע כאמור בסעיף קטן (א), שלושה חודשים מיום תחילת שנת הכספים או 45 ימים מיום כינון הממשלה, לפי המאוחר."

46. חוק-יסוד : הממשלה - בטל.

ביטול חוק-יסוד :
הממשלה
תחילה ותחולה

47. (א) הוראות חוק-יסוד זה יחולו על הבחירות ועל כינון הממשלה, החל בבחירות לכנסת השש עשרה.

(ב) בכפוף להוראות סעיף קטן (א), תהא תחילתו של חוק-יסוד זה ביום שתיכון הממשלה כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) על אף הוראת סעיף קטן (ב), תחילתו של סעיף 44 ביום פרסומו של חוק זה.

אריאל שרון
ראש הממשלה

אברהם בורג
יושב ראש הכנסת

משה קצב
נשיא המדינה

חוק-יסוד: השפיטה

פרק א': הוראות יסוד

1. (א) אלה בתי המשפט שסמכות שפיטה נתונה בידיהם :
 - (1) בית המשפט העליון ;
 - (2) בית משפט מחוזי ;
 - (3) בית משפט שלום ;
 - (4) בית משפט אחר שנקבע בחוק כבית משפט ;
 בחוק זה, "שופט" - שופט של בית משפט כאמור.

(ב) סמכות שפיטה נתונה גם בידי אלה :

 - (1) בית דין דתי ;
 - (2) בית דין אחר ;
 - (3) רשות אחרת ,
 והכל כפי שנקבע בחוק.

(ג) לא יוקם בית משפט או בית דין למקרה מיוחד.
2. בעניני שפיטה אין מרות על מי שבדיו סמכות שפיטה, זולת מרותו של הדין.
3. בית משפט ידון בפומבי, זולת אם נקבע אחרת בחוק או אם בית המשפט הורה אחרת לפי חוק.

פרק ב': השופטים

4. (א) שופט יתמנה בידי נשיא המדינה לפי בחירה של ועדה לבחירת שופטים.

(ב) הועדה תהיה של תשעה חברים, שהם נשיא בית המשפט העליון, שני שופטים אחרים של בית המשפט העליון שיבחר חבר שופטיו, שר המשפטים ושר אחר שתקבע הממשלה, שני חברי הכנסת שתבחר הכנסת ושני נציגים של לשכת עורכי הדין שתבחר המועצה הארצית של הלשכה ; שר המשפטים יהיה יושב ראש הועדה.

(ג) הועדה רשאית לפעול אף אם פחת מספר חבריה, כל עוד לא פחת משבעה.
5. לא יתמנה שופט אלא אזרח ישראל.
6. מי שנתמנה שופט יצהיר הצהרת אמונים לפני נשיא המדינה ; ואלה דברי ההצהרה : "אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה, ולשפוט משפט צדק, לא להטות משפט ולא להכיר פנים".
7. כהונת שופט תתחיל מעת שהצהיר הצהרת אמונים ולא תסתיים אלא באחת מאלה :
 - (1) בצאתו לקיצבה ;
 - (2) בהתפטרותו ;
 - (3) בהיבחרו או במינויו לאחד התפקידים שנושאייהם מנועים מלהיות מועמדים לכנסת ;
 - (4) על פי החלטה של הועדה לבחירת שופטים שהציע יושב ראש הועדה, נציב תלונות הציבור על שופטים או נשיא בית המשפט העליון ושנתקבלה ברוב של שבעה חברים לפחות ;
 - (5) על פי החלטה של בית הדין המשמעת.
8. שופט שיצא לקיצבה יכול שיתמנה לתפקיד של שופט, לזמן, בדרך ובתנאים שנקבעו בחוק.
9. (א) לא יועבר שופט דרך קבע ממקום כהונתו לבית משפט במקום אחר אלא בהסכמת נשיא בית המשפט העליון או על פי החלטת בית הדין המשמעת.

(ב) לא יתמנה שופט לכהונה בפועל בבית משפט של דרגה נמוכה יותר אלא בהסכמתו.
10. (א) משכורותיהם של שופטים ותשלומים אחרים שישולמו להם, בתקופת כהונתם או לאחריה, או לשאיריהם לאחר מותם, ייקבעו בחוק או בהחלטה של הכנסת או של ועדה מועדותיה שהכנסת הסמיכה לכך.

(ב) לא תתקבל החלטה המכוונת להפחית ממשכורתם של שופטים בלבד.

11. שופט לא יעסוק בעיסוק נוסף ולא ימלא תפקיד ציבורי, אלא לפי חוק או בהסכמת נשיא בית המשפט העליון ושר המשפטים.
12. (א) לא תיפתח חקירה פלילית נגד שופט אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה ולא יוגש כתב אישום נגד שופט אלא בידי היועץ המשפטי לממשלה.
(ב) לא יידון אישום פלילי נגד שופט אלא לפני בית משפט מחוזי בהרכב של שלושה שופטים, זולת אם הסכים השופט שהאישום יידון בדרך הרגילה.
(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על סוגי עבירות שנקבעו בחוק.
13. (א) שופט נתון לשיפוט של בית דין משמעותי.
(ב) בית הדין המשמעותי יהיה מורכב משופטים או שופטים שיצאו לקיצבה שימנה נשיא בית המשפט העליון.
(ג) הוראות בדבר העילות לדין המשמעותי, דרכי הקבילה, הרכב המותב, הסמכויות של בית הדין המשמעותי ואמצעי המשמעת שהוא רשאי להטיל ייקבעו בחוק; סדרי הדין יהיו לפי חוק.
14. הוגשה על שופט קובלנה או נפתחה נגדו חקירה פלילית או הוגש נגדו כתב אישום, רשאי נשיא בית המשפט העליון להשעות את השופט לתקופה שיקבע.
- פרק ג': בתי המשפט**
15. (א) מקום מושבו של בית המשפט העליון הוא ירושלים.
(ב) בית המשפט העליון ידון בערעורים על פסקי דין ועל החלטות אחרות של בתי המשפט המחוזיים.
(ג) בית המשפט העליון יושב גם כבית משפט גבוה לצדק; בשבתו כאמור ידון בענינים אשר הוא רואה צורך לתת בהם סעד למען הצדק ואשר אינם בסמכותו של בית משפט או של בית דין אחר.
(ד) מבלי לפגוע בכלליות ההוראות שבסעיף קטן (ג), מוסמך בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק –
(1) לתת צווים על שחרור אנשים שנעצרו או נאסרו שלא כדין;
(2) לתת צווים לרשויות המדינה, לרשויות מקומיות, לפקידיהן ולגופים ולאנשים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על פי דין, לעשות מעשה או להימנע מעשות מעשה במילוי תפקידיהם כדין, ואם נבחרו או נתמנו שלא כדין – להימנע מלפעול;
(3) לתת צווים לבתי משפט, לבתי דין ולגופים ואנשים בעלי סמכויות שיפוטיות או מעין-שיפוטיות על פי דין – למעט בתי משפט שחוק זה דן בהם ולמעט בתי דין דתיים – לדון בענין פלוני או להימנע מלדון או מלהוסיף ולדון בענין פלוני, ולבטל דיון שנתקיים או החלטה שניתנה שלא כדין;
(4) לתת צווים לבתי דין דתיים לדון בענין פלוני לפי סמכותם או להימנע מלדון או מלהוסיף ולדון בענין פלוני שלא לפי סמכותם; ובלבד שלא ייזקק בית המשפט לבקשה לפי פסקה זו אם המבקש לא עורר את שאלת הסמכות בהזדמנות הראשונה שהיתה לו; ואם לא היתה לו הזדמנות סבירה לעורר שאלת הסמכות עד שניתנה החלטה על ידי בית הדין הדתי, רשאי בית המשפט לבטל דיון שנתקיים או החלטה שניתנה על ידי בית הדין הדתי ללא סמכות.
(ד1) על אף האמור בחוק-יסוד זה, מי שבידו סמכות שפיטה על פי דין, לרבות בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, לא ידון בעניין סבירות ההחלטה של הממשלה, של ראש הממשלה או של שר אחר, ולא ייתן צו בעניין כאמור; בסעיף זה, "החלטה" – כל החלטה, לרבות בענייני מינויים או החלטה להימנע מהפעלת כל סמכות.
- (ה) סמכויות אחרות של בית המשפט העליון ייקבעו בחוק.
16. בתי משפט מחוזיים, בתי משפט שלום ובתי משפט אחרים - הקמתם, סמכויותיהם, מקום מושבם ואזורי שיפוטם, יהיו לפי חוק.
17. פסק דין של בית משפט בערכאה ראשונה ניתן לערעור בזכות, להוציא פסק דין של בית המשפט העליון.
18. ענין שפסק בית המשפט העליון בשלושה, ניתן לקיים בו דיון נוסף בבית המשפט העליון בחמישה או יותר, בעילות שנקבעו בחוק ובדרך שנקבעה לפי חוק.
19. בענין פלילי שנפסק בו סופית ניתן לקיים משפט חוזר בעילות שנקבעו בחוק ובדרך שנקבעה לפי חוק.

ייחוד הכהונה

שיפוט פלילי

שיפוט משמעותי

השעיה
(תיקון מס' 1)
תשנ"ב-1992

בית המשפט העליון

בתי משפט אחרים

ערעור

דיון נוסף

משפט חוזר

20. (א) הלכה שנפסקה בבית משפט תנחה בית משפט של דרגה נמוכה ממנו.
(ב) הלכה שנפסקה בבית המשפט העליון מחייבת כל בית משפט, זולת בית המשפט העליון.

הלכה פסוקה

21. לבית משפט יכול שיהיה רשם, בין שופט ובין שאינו שופט.

רשמים

פרק ד': הוראות שונות

22. אין בכוחן של תקנות שעת חירום לשנות חוק זה, להפקיע זמנית את תקפו או לקבוע בו תנאים.

יציבות החוק

23. בענינים אלה ייקבעו הוראות בחוק:

הוראות בחוק

- (1) דרכי הבחירה של חברי הועדה לבחירת שופטים, ומשך כהונתם;
- (2) כשירויות לכהונת שופטים לדרגותיהם;
- (3) דרכי מינויים של נשיא בית המשפט העליון, המשנה לנשיא בית המשפט העליון, נשיא וסגן נשיא של בית משפט מחוזי ושל בית משפט שלום;
- (4) התנאים וההליכים לסיום כהונתו של שופט;
- (5) הדרכים למינוי שופט לכהונה בפועל בבית משפט אחר ולהעברת שופט, דרך ארעי או דרך קבע, ממקום כהונתו לבית משפט במקום אחר;
- (6) הליכי השעייתו של שופט, והעיון מחדש בהשעיה;
- (7) הענינים שבהם ידונו בתי המשפט לדרגותיהם בשופט אחד, בשלושה או ביותר;
- (8) דרכי קביעת השופט או השופטים שידונו בענין פלוני.

24. בענינים אלה ייקבעו הוראות לפי חוק:

הוראות לפי חוק

- (1) סדרי המינהל של בתי המשפט, קביעתם והאחריות לביצועם;
- (2) סדרי העבודה של הועדה לבחירת שופטים;
- (3) דרך התפטרותו של שופט;
- (4) דרך מינויו של רשם בית משפט וסמכויותיו;
- (5) מספר השופטים שיכהנו בבתי המשפט לדרגותיהם ומקומותיהם.

יצחק שמיר
ראש הממשלה

חיים הרצוג
נשיא המדינה

חוק-יסוד: מבקר המדינה

1. ביקורת המדינה נתונה בידי מבקר המדינה. מהות
2. (א) מבקר המדינה יקיים ביקורת על המשק, הנכסים, הכספים, ההתחייבויות והמינהל של המדינה, של משרדי הממשלה, של כל מפעל, מוסד או תאגיד של המדינה, של הרשויות המקומיות ושל גופים או מוסדות אחרים שהועמדו על-פי חוק לביקורתו של מבקר המדינה. ביקורת המדינה
- (ב) מבקר המדינה יבחן את חוקיות הפעולות, טוהר המידות, הניהול התקין, היעילות והחסכון של הגופים המבוקרים, וכל ענין אחר שיראה בו צורך.
3. גוף העומד לביקורתו של מבקר המדינה ימציא למבקר ללא דיחוי, לפי דרישתו, ידיעות, מסמכים, הסברים, וכל חומר אחר שלדעת המבקר דרושים לו לצרכי הביקורת. חובה להמציא ידיעות
4. מבקר המדינה יברר תלונות מאת הציבור על גופים ואנשים כפי שייקבע בחוק או לפיו; בתפקידו זה יכהן מבקר המדינה בתואר "נציב תלונות הציבור". תלונות הציבור
5. מבקר המדינה ימלא תפקידים נוספים כפי שייקבע בחוק. תפקידים נוספים
6. במילוי תפקידיו יהיה מבקר המדינה אחראי בפני הכנסת בלבד ולא יהיה תלוי בממשלה. אחריות בפני הכנסת
7. (א) מבקר המדינה ייבחר בידי הכנסת בהצבעה חשאית; סדרי הבחירה ייקבעו בחוק. בחירה ותקופת כהונה
- (ב) תקופת כהונתו של מבקר המדינה תהיה שבע שנים. (תיקון מס' 1)
תשנ"ח-1998
- (ג) מבקר המדינה יכהן תקופת כהונה אחת בלבד. (תיקון מס' 1)
תשנ"ח-1998
8. כל אזרח ישראלי שהוא תושב ישראל כשיר להיות מועמד לכהונת מבקר המדינה; חוק יכול שיקבע תנאי כשירות נוספים. כשירות
(תיקון מס' 1)
תשנ"ח-1998
9. מבקר המדינה הנבחר יצהיר ויחתום לפני הכנסת הצהרת אמונים זו. הצהרת אמונים
- "אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה ולמלא באמונה את תפקידי כמבקר המדינה."
10. תקציב משרד מבקר המדינה ייקבע לפי הצעת מבקר המדינה בידי ועדת הכספים של הכנסת, ויפורסם ביחד עם תקציב המדינה. תקציב
11. משכורתו של מבקר המדינה ותשלומים אחרים שישולמו לו בתקופת כהונתו או לאחריה, או לשאיריו לאחר מותו, ייקבעו בחוק או בהחלטה של הכנסת או של ועדה מועדונית שהכנסת הסמיכה לכך. משכורת וגמלאות
12. (א) מבקר המדינה יקיים קשר עם הכנסת, כפי שייקבע בחוק. קשר עם הכנסת
והגשת דו"חות
- (ב) מבקר המדינה יגיש לכנסת דינים וחשבונות וחוות דעת בתחום תפקידיו ויפרסם אותם ברבים, והכל בדרך ובסייגים שייקבעו בחוק.
13. מבקר המדינה לא יועבר מכהונתו אלא באחד מאלה: העברה מכהונה
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005
- (1) מטעמי בריאות נבצר ממנו, דרך קבע, למלא את תפקידו – ביום שבו החליטה הכנסת על כך, בהחלטה שהתקבלה ברוב חבריה לפחות, לאחר הליך שייקבע בחוק;
- (2) מחמת התנהגות שאינה הולמת את מעמדו כמבקר המדינה – ביום שבו החליטה הכנסת על כך, בהחלטה שהתקבלה ברוב שלוש רבעים מחבריה לפחות, לאחר הליך שייקבע בחוק.
14. נבצר ממבקר המדינה למלא תפקידו, ימונה ממלא מקום המבקר באופן ולתקופה כפי שייקבע בחוק. ממלא מקום המבקר

יצחק שמיר
ראש הממשלה

חיים הרצוג
נשיא המדינה

חוק-יסוד: חופש העיסוק

1. זכויות היסוד של האדם בישראל מושתתות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו ובהיותו בן-חורין, והן יכולדו ברוח העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל. עקרונות יסוד
2. חוק-יסוד זה מטרתו להגן על חופש העיסוק כדי לעגן בחוק-יסוד את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. מטרה
3. כל אזרח או תושב של המדינה זכאי לעסוק בכל עיסוק, מקצוע או משלח יד. חופש העיסוק
4. אין פוגעים בחופש העיסוק אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו. פגיעה בחופש העיסוק
5. כל רשות מרשויות השלטון חייבת לכבד את חופש העיסוק של כל אזרח או תושב. תחולה
6. אין בכוחן של תקנות-שעת-חירום לשנות חוק-יסוד זה, להפקיע זמנית את תוקפו או לקבוע בו תנאים. יציבות
7. אין לשנות חוק-יסוד זה אלא בחוק-יסוד שנתקבל ברוב של חברי הכנסת. נוקשות
8. (א) הוראת חוק הפוגעת בחופש העיסוק תהיה תקפה אף כשאינה בהתאם לסעיף 4, אם נכללה בחוק שנתקבל ברוב של חברי הכנסת ונאמר בו במפורש, שהוא תקף על אף האמור בחוק-יסוד זה; תוקפו של חוק כאמור יפקע בתום ארבע שנים מיום תחילתו, זולת אם נקבע בו מועד מוקדם יותר. תוקפו של חוק חורג
- (ב) ההוראה בדבר פקיעת תוקף, כאמור בסעיף קטן (א), לא תחול על חוק שהתקבל לפני תום שנה ממועד תחילתו של חוק-יסוד זה. (תיקון מס' 2) תשנ"ח-1998
9. חוק-יסוד: חופש העיסוק - בטל. ביטול
10. הוראות חיקוק שאלמלא חוק-יסוד זה או חוק-היסוד שבוטל כאמור בסעיף 9, היו תקפות ערב תחילתו של חוק-יסוד זה יעמדו בתוקפן עד יום א' בניסן תשס"ב (14 במרס 2002), אם לא בוטלו קודם לכן, ואולם פירושן של ההוראות האמורות ייעשה ברוח הוראות חוק-יסוד זה. הוראת שעה (תיקון מס' 1) תשנ"ז-1996 (תיקון מס' 2) תשנ"ח-1998
11. בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו: תיקון חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו
 - (1) סעיף 1 יסומן 1א ולפניו יבוא:

"עקרונות יסוד"

1. זכויות היסוד של האדם בישראל מושתתות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו ובהיותו בן-חורין, והן יכולדו ברוח העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל."

(2) בסעיף 8, בסופו יבוא: "או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו."

יצחק רבין
ראש הממשלה

שבח וייס
יושב ראש הכנסת

עזר וייצמן
נשיא המדינה

חוק-יסוד: נשיא המדינה

1. מועמד
בראש המדינה עומד נשיא.
2. מקום המושב
מקום מושבו של נשיא המדינה הוא ירושלים.
3. בחירה ותקופת כהונה
(תיקון מס' 2)
תשכ"ט-1969
(תיקון מס' 4)
תשנ"ט-1998
(א) נשיא המדינה נבחר על ידי הכנסת לשבע שנים; תקופת כהונתו תיחשב לפי הלוח העברי.
(ב) נשיא המדינה יכהן תקופת כהונה אחת בלבד.
(תיקון מס' 4)
תשנ"ט-1998
כשירות
(תיקון מס' 4)
תשנ"ט-1998
מועד הבחירה
(תיקון מס' 8)
תשע"ג-2013
4. כל אזרח ישראלי שהוא תושב ישראל, כשיר להיות מועמד לכהונת נשיא המדינה.
5. בחירת נשיא המדינה תיערך לא מוקדם מתשעים יום ולא יאוחר משלושים יום לפני תום תקופת כהונתו של הנשיא המכהן; נתפנה מקומו של נשיא המדינה לפני תום תקופת כהונתו, תיערך הבחירה תוך ארבעים וחמישה ימים מהיום שנתפנה מקומו; יושב-ראש הכנסת, בהתייעצות עם הסגנים, יקבע את יום הבחירה ויודיע עליו בכתב לכל חברי הכנסת לפחות שלושה שבועות מראש; חל מועד הבחירה שלא בזמן אחד הכנסים של הכנסת, יכנס יושב-ראש הכנסת את הכנסת לשם בחירת נשיא המדינה.
6. הצעת מועמד לנשיא המדינה תוגש בכתב ליושב ראש הכנסת, בצירוף הסכמת המועמד בכתב, ביום הארבעה עשר שלפני יום הבחירה; חבר הכנסת לא ישתף עצמו בהצעה של יותר ממועמד אחד;
(1) (א) הצעת מועמד לנשיא המדינה תוגש בכתב ליושב ראש הכנסת, בצירוף הסכמת המועמד בכתב, ביום הארבעה עשר שלפני יום הבחירה; חבר הכנסת לא ישתף עצמו בהצעה של יותר ממועמד אחד;
(2) מי שעשרה חברי הכנסת לפחות הציעו את מועמדותו יהיה מועמד לנשיא המדינה, אלא אם כן פחת מספר המציעים מעשרה בשל מחיקת שם של חבר הכנסת כאמור בפסקה (3);
(3) שיתף עצמו חבר הכנסת בהצעה של יותר ממועמד אחד, יימחק שמו של חבר הכנסת מרשימת המציעים של כל המועמדים שהציע; פחת מספר המציעים של מועמד מעשרה בשל מחיקת שם מרשימת המציעים, רשאי חבר הכנסת שלא שיתף עצמו באף הצעה לצרף את שמו לרשימת המציעים של אותו מועמד, לא יאוחר משמונה ימים לפני יום הבחירה.
7. הצבעה
(ב) יושב-ראש הכנסת יודיע לכל חברי הכנסת בכתב, לא יאוחר משבעה ימים לפני יום הבחירה, על כל מועמד שהוצע ועל שמות חברי הכנסת שהציעוהו, ויכריז על המועמדים בפתיחת ישיבת הבחירה.
8. בחירה ברוב קולות
(תיקון מס' 7)
תשס"ג-2003
(תיקון מס' 9)
תשע"ד-2013
(א) היו שני מועמדים או יותר, המועמד שקיבל קולותיהם של רוב חברי הכנסת - הוא הנבחר; לא קיבל מועמד רוב כזה, מצביעים שנית; בהצבעה השנייה יועמד לבחירה רק שני המועמדים שקיבלו את קולותיהם של מספר חברי הכנסת הגדול ביותר בהצבעה הראשונה; המועמד שקיבל בהצבעה השנייה את רוב הקולות של חברי הכנסת המשתתפים בהצבעה ומצביעים בעד אחד המועמדים - הוא הנבחר. קיבלו שני מועמדים מספר קולות שווה, חוזרים על ההצבעה.
9. (ב) היה מועמד אחד בלבד, תהיה ההצבעה בעדו או נגדו והוא יהיה הנבחר אם מספר הקולות שניתנו בעדו על מספר הקולות שניתנו נגדו; היה מספר הקולות שניתנו בעדו שווה למספר הקולות שניתנו נגדו, מצביעים שנית.
10. (ג) לא נבחר נשיא לפי סעיף קטן (ב), תיערך בחירה חוזרת בתוך שלושים ימים מיום ההצבעה לפי הוראות סעיפים 5 עד 7 וסעיף זה, ואולם הצעת המועמד לפי סעיף 6(א) תוגש לא יאוחר משבעה ימים לפני יום הבחירה.
9. הצהרת אמונים
הנשיא הנבחר יצהיר ויחתום בפני הכנסת הצהרת אמונים זו:
"אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה ולמלא באמונה את תפקידי כנשיא המדינה".
10. מתן ההצהרה ותחילת הכהונה
(תיקון מס' 4)
תשנ"ט-1998
(א) הנשיא הנבחר יצהיר אמונים, בתום תקופת כהונתו של הנשיא הקודם או סמוך

ככל האפשר לפני כן, ויתחיל לכהן בתום תקופת כהונתו של הנשיא הקודם.
(ב) נתפנה מקומו של נשיא המדינה לפני תום תקופת כהונתו, יצהיר הנשיא הנבחר אמונים סמוך, ככל האפשר, לאחר בחירתו, ויתחיל לכהן מעת שהצהיר.

11. (א) נשיא המדינה –

תפקידים וסמכויות

- (1) יחתום על כל חוק חוץ מחוקים הנוגעים לסמכויותיו;
- (2) ימלא את התפקידים שיוחדו לו בחוק-יסוד: הממשלה;
- (3) יקבל מן הממשלה דין וחשבון על ישיבותיה;
- (4) יאמין את הנציגים הדיפלומטיים של המדינה, יקבל האמנות של נציגים דיפלומטיים שמדינות-חוץ שיגרו לישראל, יסמך את הנציגים הקונסולריים של המדינה ויקיים מינויים של נציגים קונסולריים שמדינות-חוץ שיגרו לישראל;
- (5) יחתום על אמנות עם מדינות-חוץ שאושרו על ידי הכנסת;
- (6) ימלא כל תפקיד שיוחד לו בחוק בקשר למינוי שופטים ונושאי משרות אחרים ולהעברתם מכהונתם.

(תיקון מס' 3)
תשנ"ו-1996
(תיקון מס' 5)
תשס"ב-2001

(ב) לנשיא המדינה נתונה הסמכות לחון עבריינים ולהקל בעונשים על ידי הפחתתם או המרתם.

(ג) נשיא המדינה ימלא כל תפקיד אחר ונתונה לו כל סמכות אחרת שיוחדו לו בחוק.

12. חתימתו של נשיא המדינה על מסמך רשמי טעונה חתימת קיום של ראש הממשלה או של שר אחר שהחליטה עליו הממשלה, זולת מסמך הקשור בכינון הממשלה או בפיזור הכנסת.

חתימת קיום
(תיקון מס' 3)
תשנ"ו-1996
(תיקון מס' 5)
תשס"ב-2001

13. (א) לא יתן נשיא המדינה את הדין לפני כל בית משפט או בית דין בשל דבר הקשור בתפקידיו או בסמכויותיו, ויהיה חסין בפני כל פעולה משפטית בשל דבר כזה.

(ב) נשיא המדינה אינו חייב להגיד בעדות דבר שנודע לו במילוי תפקידו כנשיא המדינה.

(ג) חסינותו של נשיא המדינה לפי סעיף זה תעמוד לו גם לאחר שחדל להיות נשיא המדינה.

חסינות במילוי
התפקיד

14. נשיא המדינה לא יובא לדין פלילי; התקופה שבה נמנעת, מכוח סעיף זה, הבאתו של נשיא המדינה לדין בשל עבירה, לא תבוא במנין תקופת ההתיישנות של אותה עבירה.

חסינות בפני דיון
פלילי

15. נדרש נשיא המדינה למסור עדות, תיגבה העדות במקום ובמועד שייקבעו על דעת נשיא המדינה.

עדות

16. משכורתו של נשיא המדינה ותשלומים אחרים שישולמו לו בתקופת כהונתו, ייקבעו על ידי החלטת הכנסת, והיא רשאית להסמך לכך את ועדת הכספים; החלטות לפי סעיף זה יפורסמו ברשומות.

משכורת ותשלומים
אחרים
(תיקון מס' 1)
תשכ"ט-1969

17. (א) לא יכהן נשיא המדינה במשרה ולא ימלא תפקיד, זולת משרתו ותפקידו כנשיא המדינה, אלא על דעת ועדת הכנסת.

יחוד הכהונה

(ב) נשיא המדינה פטור מכל שירות חובה.

18. לא יצא נשיא את גבולות המדינה אלא על דעת הממשלה.

יציאה לחו"ל

19. נשיא המדינה רשאי להתפטר מכהונתו על ידי הגשת כתב התפטרות ליושב-ראש הכנסת; כתב ההתפטרות אינו טעון חתימת קיום; מקומו של נשיא המדינה יתפנה לאחר שכתב ההתפטרות הגיע לידי יושב-ראש הכנסת.

התפטרות
(תיקון מס' 10)
תשנ"ד-2014

20. (א) הכנסת רשאית, בהחלטה, להעביר את נשיא המדינה מכהונתו, אם קבעה כי אין הוא ראוי לכהונתו מחמת התנהגות שאינה הולמת את מעמדו כנשיא המדינה.

העברת הנשיא
מכהונתו

(ב) הכנסת לא תעביר את נשיא המדינה מכהונתו, אלא עקב קובלנה שהובאה לפני ועדת הכנסת על ידי עשרים, לפחות, מחברי הכנסת ולפי הצעת ועדת הכנסת שנתקבלה ברוב של שלושה רבעים מחברי הוועדה; החלטת הכנסת על העברת הנשיא מכהונתו טעונה אף היא רוב של שלושה רבעים מחבריה.

(ג) ועדת הכנסת לא תציע להעביר את נשיא המדינה מכהונתו, אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות לסתור את הקובלנה לפי נוהל שקבעה הוועדה באישור הכנסת; והכנסת לא תחליט להעביר את נשיא המדינה מכהונתו אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות להשמיע את דברו לפי נוהל שקבעה ועדת הכנסת באישור הכנסת.

(ד) נשיא המדינה רשאי להיות מיוצג בפני ועדת הכנסת ובפני הכנסת על ידי בא כוחו,

ובלבד שחבר הכנסת לא ישים בא כוח הנשיא; ועדת הכנסת והכנסת רשאיות להזמין את נשיא המדינה להיות נוכח בעת הדיונים לפי סעיף זה.

(ה) דיוני הכנסת לפי סעיף זה ייערכו בישיבה שנועדה לענין זה בלבד או בישיבות סמוכות זו לזו שנועדו כאמור; הדיון יתחיל לא יאוחר מעשרים יום אחרי החלטת ועדת הכנסת; על מועד תחילתו יודיע יושב-ראש הכנסת לכל חברי הכנסת בכתב לפחות עשרה ימים מראש; חל תחילת הדיון שלא בזמן אחד הכנסים של הכנסת, יכנס יושב-ראש הכנסת את הכנסת לשם קיום הדיון.

21. (א) הכנסת רשאית, בהחלטה שנתקבלה ברוב חבריה, לקבוע כי מטעמי בריאות נבצר מנשיא המדינה, דרך קבע, למלא תפקידו.

התפנות המשרה
מטעמי בריאות

(ב) הכנסת לא תקבל החלטה כאמור אלא לפי הצעת ועדת הכנסת שנתקבלה ברוב של שני שלישים מחבריה על יסוד חוות דעת רפואית שניתנה על פי כללים שקבעה הועדה.

(ג) החליטה הכנסת כאמור, יתפנה מקומו של נשיא המדינה מיום ההחלטה.

22. (א) נשיא המדינה יפסיק זמנית למלא תפקידו ולהשתמש בסמכויותיו –

הפסקה זמנית

(1) אם יצא את גבולות המדינה - משיצא עד ששב;

(2) אם הודיע לוועדת הכנסת כי נבצר ממנו, דרך ארעי, למלא תפקידו, וועדת הכנסת אישרה הודעתו ברוב קולות - מאישור ההודעה עד תום התקופה שקבעה הועדה בהחלטתה או עד שהודיע נשיא המדינה לוועדת הכנסת שלא נבצר עוד ממנו למלא תפקידו, הכל לפי המוקדם יותר;

(תיקון מס' 6)
תשס"ג-2003

(3) אם החליטה ועדת הכנסת ברוב של שני שלישים מחבריה על יסוד חוות דעת רפואית שניתנה על פי כללים שקבעה הועדה, כי מטעמי בריאות נבצר מנשיא המדינה, דרך ארעי, למלא תפקידו - מקבלת ההחלטה עד תום התקופה שקבעה הועדה בהחלטתה או עד שהחליטה כי לא נבצר עוד מן הנשיא למלא תפקידו.

(ב) ועדת הכנסת לא תקבע, לפי סעיף קטן (א)(2) או (3), תקופה העולה על שלושה חדשים; היא רשאית להאריכה, ברציפות, ללא יותר משלושה חדשים נוספים; הארכת התקופה למעלה מזה טעונה החלטת הכנסת שנתקבלה ברוב חברי הכנסת על פי הצעת ועדת הכנסת.

23. (א) נתפנה מקומו של נשיא המדינה וכל עוד נשיא המדינה החדש לא התחיל לכהן, יכהן יושב ראש הכנסת כנשיא המדינה בפועל.

נשיא בפועל וממלא
מקום הנשיא

(ב) בתקופה שנשיא המדינה הפסיק זמנית למלא תפקידו ולהשתמש בסמכויותיו יכהן יושב ראש הכנסת כממלא מקום נשיא המדינה.

(ג) בכהונתו כנשיא המדינה בפועל או כממלא מקום נשיא המדינה ימלא יושב ראש הכנסת את התפקידים המוטלים על נשיא המדינה בחוק וישתמש בסמכויות הנתונות לנשיא המדינה לפי החוק.

24. (א) על אלה יפרסם יושב ראש הכנסת הודעה ברשומות –

הודעות ברשומות

(1) על תחילת כהונתו של נשיא המדינה;

(2) על התפנות מקומו של נשיא המדינה;

(3) על תחילתה של כהונת יושב ראש הכנסת כממלא מקום של נשיא המדינה, וסיום כהונה זו, לפי סעיף 22(א)(2) או (3).

(ב) על יציאת נשיא המדינה את גבולות המדינה ועל שובו יפרסם ראש הממשלה הודעה ברשומות.

25. על אף האמור בכל דין אחר אין בכוחן של תקנות-שעת-חירום לשנות חוק זה, להפקיע זמנית את תקפו או לקבוע בו תנאים.

יציבות החוק

26. (א) בטלים –

ביטול

(1) סעיפים 2(ג), 6 ו-7 לחוק המעבר, תש"ט-1949;

(2) חוק כהונת נשיא המדינה, תשי"ב-1951.

(ב) החוק לקביעת משכורתם של נשיא המדינה, חברי הממשלה והרבנים הראשיים לישראל, תשי"א-1950, לא יחול עוד על משכורתו של נשיא המדינה או על התשלומים המגיעים לו ולשאייריו.

27. נשיא המדינה שנבחר על ידי הכנסת ביום כ"ז באייר תשכ"ג (21 במאי 1963), רואים אותו כאילו נבחר לפי חוק זה וכמכהן לפיו.

הוראת מעבר

לוי אשכול
ראש הממשלה

חוק יסוד: משק המדינה

מסים, מילואות
חובה ואגרות
(תיקון מס' 1)
תשמ"ב-1982

מסים, מילואות
חובה ואגרות
(תיקון מס' 1)
תשמ"ב-1982

נכסי מדינה

תקציב המדינה

(תיקון מס' 13)
תשפ"ג-2023

(תיקון מס' 2)
תשמ"ג-1983
(תיקון מס' 2)
תשמ"ג-1983
(תיקון מס' 9)
תשע"ז-2016

(תיקון מס' 2)
תשמ"ג-1983

תקציב רב-שנתי
(תיקון מס' 4)
תשמ"ג-1992

מנגנון התכנסות
(תיקון מס' 13)
תשפ"ג-2023

1.

1. (א) מסים, מילואות חובה ותשלומי חובה אחרים לא יוטלו, ושיעוריהם לא ישונו, אלא בחוק או על פיו; הוא הדין לגבי אגרות.

(ב) מסים, מילואות חובה, תשלומי חובה אחרים ואגרות המשתלמים לאוצר המדינה, ושיעוריהם לא נקבעו בגוף החוק ולא נקבעה בחוק הוראה שקביעתם בתקנות טעונה אישור הכנסת או ועדה מועדונית, קביעתם בתקנות טעונה אישור מראש או תוך התקופה הקבועה לכך בחוק – בהחלטת הכנסת או בהחלטת ועדה מועדונית שהכנסת הסמיכה לכך¹.

2. עסקאות בנכסי המדינה, רכישת זכויות וקבלת התחייבויות בשם המדינה ייעשו בידי מי שהוסמך לכך בחוק או על פיו.

3. (א) (1) תקציב המדינה ייקבע בחוק.

(2) התקציב יהיה לשנה אחת ויביא את הוצאות הממשלה הצפויות והמתוכננות.

(ב) (1) (א) הממשלה תניח על שולחן הכנסת את הצעת חוק התקציב במועד שקבעה ועדת הכספים של הכנסת, אך לא יאוחר משישים ימים לפני תחילת שנת הכספים ולא מוקדם משישה חודשים לפני תחילת שנת הכספים;

(ב) (1) על אף האמור בפסקת משנה (א), התקיימו הנסיבות כאמור בסעיף 36א(ב) לחוק-יסוד: הכנסת ולא התקבל חוק תקציב לפני תחילת שנת הכספים, תניח הממשלה את הצעת חוק התקציב על שולחן הכנסת במועד שקבעה ועדת הכספים של הכנסת, אך לא יאוחר משישים ימים לפני היום הקובע כאמור באותו סעיף, ולעניין תקופה זו לא יובאו בחשבון מועדי ישראל וערביהם כמשמעותם באותו סעיף;

(2) התקיים האמור בפסקת משנה (1), ובנסיבות אלה בלבד, רשאית הממשלה להניח על שולחן הכנסת יחד עם הצעת חוק התקציב כאמור בפסקת משנה (1), הצעת חוק תקציב לשנת הכספים שלאחריה אף אם מועד ההנחה מוקדם משישה חודשים לפני תחילתה של אותה שנת כספים;

(2) הצעת חוק התקציב תהיה מפורטת;

(3) הצעת התקציב המפורטת של משרד הבטחון והצעת התקציב המפורטת של גופים ביטחוניים שייקבעו לעניין זה בחוק לא יונחו על שולחן הכנסת אלא על שולחן ועדה משותפת של ועדת הכספים וועדת החוץ והבטחון של הכנסת;

(4) להצעת חוק התקציב יצורף אומדן המקורות למימונו.

(ג) במקרה הצורך רשאית הממשלה להגיש בתוך שנת הכספים הצעת חוק תקציב נוסף.

(ד) נראה לממשלה כי חוק התקציב לא יתקבל לפני תחילת שנת הכספים, רשאית היא להגיש הצעת חוק תקציב ביניים.

(ה) שר האוצר יגיש לכנסת מדי שנה דין וחשבון על ביצוע תקציב המדינה; פרטים ייקבעו בחוק.

3א. (א) הממשלה תכין לקראת כל שנת כספים תכנית תקציב רב-שנתית שתכלול את הצעת חוק התקציב לשנה הקרובה וכן תכנית תקציב לשתי השנים הבאות אחריה.

(ב) הממשלה תניח על שולחן הכנסת את תכנית התקציב הרב-שנתית ביחד עם הצעת חוק התקציב.

(ג) כל הצעת חוק תקציב שתגיש הממשלה לכנסת תתבסס על תכנית התקציב הרב-שנתית שהוכנה והונחה על שולחן הכנסת לפי סעיף זה בשנה הקודמת.

3א. (א) הניחה הממשלה על שולחן הכנסת הצעת חוק תקציב לשנת הכספים שלאחריה כאמור בסעיף 3(ב)(1)(2) (בסעיף זה – שנת התקציב), יחולו ההוראות האלה:

(1) בחוק התקציב לשנת התקציב ייקבע תקציב התאמות ששיעורו והוראות לעניין

¹ ר' החלטה בדבר הסמכת ועדות: "פ"תש"ם מס' 2588 מיום 17.12.1979 עמ' 538; תחילתה ביום 27.11.1979.

- השימוש בו ייקבעו בחוק (בסעיף זה – תקציב התאמות); הממשלה תביא לאישור ועדת הכספים של הכנסת את הצעתה לשימוש בתקציב ההתאמות;
- (2) הממשלה, לפי הצעת שר האוצר, תגיש לכנסת עד 1 בנובמבר בשנה שקדמה לשנת התקציב, ולא מוקדם מ-15 באוקטובר בשנה שקדמה לשנת התקציב, דוח לעניין קיום או אי-קיום הפרש הוצאות או הפרש גירעון הצפויים בשנת התקציב (בסעיף זה – דוח הפרשים); הוראות לעניין הגשת דוח הפרשים והפרטים שייכללו בו ייקבעו בחוק;
- (3) שר האוצר ידווח לוועדת הכספים של הכנסת, לא יאוחר משישים ימים לפני הגשת דוח הפרשים, על המגמות הכלכליות והפיסקליות הצפויות בשנת התקציב;
- (4) צפוי בשנת התקציב, על פי דוח ההפרשים, הפרש הוצאות או הפרש גירעון, ועל פי הדוח האמור אין בשימוש בתקציב ההתאמות כדי לכסות את מלוא ההפרש האמור, יגיש שר האוצר לאישור הממשלה, יחד עם דוח ההפרשים, תוכנית לשם כיסוי יתרת ההפרש (בסעיף זה – תוכנית מאזנת); הוראות לעניין הכנת תוכנית מאזנת ופרטיה ייקבעו בחוק; הממשלה תאשר ותגיש לכנסת ולוועדת הכספים של הכנסת את התוכנית המאזנת יחד עם אישור דוח ההפרשים;
- (5) בוצעו הפעולות לפי התוכנית המאזנת עד 1 בדצמבר בשנה שקדמה לשנת התקציב, ולא נותר הפרש גירעון או הפרש הוצאות, תאשר זאת הממשלה בהחלטה שתיתן עד המועד האמור, ותניח את אישורה על שולחן הכנסת עד 1 בדצמבר בשנה שקדמה לשנת התקציב;
- (6) לא בוצעו פעולות לפי התוכנית המאזנת, או בוצעו רק חלק מהן עד 1 בדצמבר בשנה שקדמה לשנת התקציב ונותר הפרש גירעון או הפרש הוצאות, יחולו ההוראות האלה, לפי העניין;
- (א) נותר הפרש גירעון – יופחת סכום ההוצאה הממשלתית המותרת לפי חוק התקציב לשנת התקציב בסכום הפרש הגירעון שנותר; הממשלה, לפי הצעת שר האוצר, תביא לאישור ועדת הכספים של הכנסת תוכנית להפחתת ההוצאה הממשלתית המותרת לפי פסקה זו עד 1 בדצמבר בשנה שקדמה לשנת התקציב;
- (ב) נותר הפרש הוצאות – הממשלה, לפי הצעת שר האוצר, תביא לאישור ועדת הכספים של הכנסת תוכנית להפחתת סעיפי ההוצאה בחוק התקציב לשנת התקציב לשם כיסוי הפרש ההוצאות שנותר, עד 1 בדצמבר בשנה שקדמה לשנת התקציב;
- (ג) הוראות לעניין התוכנית שתוגש לפי פסקת משנה (א) או (ב) ואישור ועדת הכספים של הכנסת ייקבעו בחוק;
- (7) ועדת הכספים של הכנסת רשאית להציע לשר האוצר שינויים בתוכנית להפחתת ההוצאה הממשלתית המותרת כאמור בפסקה (א) או (ב), עד 15 בדצמבר בשנה שקדמה לשנת התקציב; הציעה הוועדה כאמור, תביא הממשלה לאישור הוועדה, לאחר ששקלה את הצעות הוועדה כאמור, תוכנית להפחתת ההוצאה הממשלתית המותרת עד 24 בדצמבר בשנה שקדמה לשנת התקציב;
- (8) לא אישרה ועדת הכספים של הכנסת את התוכנית שהגישה הממשלה לפי פסקה (א) או (ב) או לפי פסקה (7), יופחתו סכומי ההוצאה בסעיפי התקציב בחוק התקציב, באופן שווה, בגובה הפרש הגירעון או הפרש ההוצאות שנותר כאמור בפסקה (6), לפי העניין, לשם כיסוי ההפרש שנותר;
- (9) ועדת הכספים של הכנסת רשאית להניח על שולחן הכנסת את מסקנותיה מדיוניה כאמור בפסקאות (1), (3), (4) ו-(6) עד (8); הוראות בעניין הדיון בעניין זה בכנסת ייקבעו בחוק.
- (1א) על אף האמור בסעיף קטן (א), התרחש אירוע חריג ובלתי צפוי שיש לו השלכה פיסקלית משמעותית, המשפיעה במישורין על הנתונים שבבסיס דוח ההפרשים כאמור בפסקה (2) שבסעיף קטן (א), ובשל סמיכות האירוע והשפעותיו על מועד הגשת דוח ההפרשים לא ניתן להגיש במועד הקבוע באותה פסקה דוח הפרשים הכולל נתונים מעודכנים כנדרש בחוק, רשאית הממשלה, לפי הצעת שר האוצר, באישור הכנסת לאחר שקיבלה את המלצתה של ועדת הכספים של הכנסת, לדחות את המועד הקבוע באותה פסקה, בתקופה אחת שלא תעלה על 50 ימים (בסעיף קטן זה – תקופת הדחייה);
- (2) אישרה הכנסת את דחיית המועד כאמור בפסקה (1), יידחו בהתאמה יתר המועדים

שנקבעו לפי סעיף קטן (א) (להלן – המועד הנדחה), ובלבד שהפחתה לפי פסקה (8) של אותו סעיף קטן תבצע בתום תקופת הדחייה הנמנית החל מהמועד הקבוע בסעיף 7 לחוק ההתאמות הפיסקליות, התשפ"ג-2023; ואולם, אם החליטה הממשלה כי התוכנית המאזנת תכלול הצעת חוק תקציב נוסף לשנת התקציב, תונח הצעת חוק כאמור על שולחן הכנסת במועד שלא יפחת מ-30 ימים לפני תום תקופת הדחייה, ויחולו הוראות סעיף קטן (א) בשינויים אלה:

- (א) דוח הפרשים לפי פסקה (2) יוגש במועד הנדחה;
 - (ב) בפסקה (4), המילים "יחד עם דוח ההפרשים" ו"יחד עם אישור דוח ההפרשים" – לא ייקראו;
 - (ג) פסקאות (5) עד (7) ו-(9) – לא ייקראו;
 - (ד) במקום פסקה (8) יקראו:
" (8) לא בוצעו הפעולות לפי התוכנית המאזנת, כולן או חלקן, יופחתו במועד הנדחה סכומי ההוצאה בסעיפי התקציב בחוק התקציב, באופן שווה, בגובה הפרש הגירעון או הפרש ההוצאות, לפי העניין, לשם גיסוי ההפרש שנותר.";
- (3) הכנסת תפרסם ברשומות הודעה על המועדים המעודכנים שנדחו לפי סעיף קטן זה.
- (ב) בסעיף זה –
- "הפרש גירעון" – ההפרש שבין תחזית הגירעון לשנת התקציב לסכום הגירעון המותר לשנת התקציב, כפי שנקבע בחוק;
- "הפרש הוצאות" – ההפרש שבין תחזית ההוצאה הממשלתית לשנת התקציב לסכום ההוצאה הממשלתית המאושרת לשנת התקציב, כפי שנקבע בחוק.
- 3ב. (א) לא נתקבל חוק התקציב לפני תחילתה של שנת הכספים, יחולו ההוראות שלהלן לגבי שנת התקציב המשכי:
- (1) הממשלה תהיה רשאית להוציא את ההוצאות כמפורט להלן:
 - (א) כל חודש, סכום השווה לחלק השנים עשר מההוצאה הממשלתית המותרת לשנה הקודמת או מתקרת ההוצאה הממשלתית לשנה הקודמת, כשהן צמודות לשיעור הגידול באוכלוסייה, לפי הנמוך;
 - (ב) הוצאה המותנית בהכנסה, בהתאם להוראות שייקבעו בחוק;
 - (ג) הוצאה של מפעלים עסקיים שפעלו בשנת הכספים הקודמת, בהתאם להוראות שייקבעו בחוק;
 - (ד) החזר חובות קרן שאינו החזר חובות כאמור למוסד לביטוח לאומי;
 - (ה) לשם מימון ההוצאות הדרושות להתמודדות עם המשבר שנוצר בשל התפשטות נגיף הקורונה, ולמטרה זו בלבד –
 - (1) סכום שלא יעלה על 52.3 מיליארד שקלים חדשים, שיוקצה לעניינים כמפורט להלן ועד לסכומים כמפורט לצדם:
 - (א) בריאות, רווחה, סדר ציבורי, ביטחון הפנים, עלייה וקליטה ומתן מענה לצורכי משרדי הממשלה – 7.2 מיליארד שקלים חדשים;
 - (ב) היערכות משרד החינוך לשנת הלימודים התשפ"א – 2.5 מיליארד שקלים חדשים;
 - (ג) שיפוי המוסד לביטוח לאומי – 9.8 מיליארד שקלים חדשים;
 - (ד) מענק וסיוע לעסקים ולעצמאים – 21.1 מיליארד שקלים חדשים;
 - (ה) עידוד תעסוקה והכשרת הון אנושי, מימון הכשרות מקצועיות, סיוע לעמותות ולארגוני חברה אזרחית וסיוע לעסקים קטנים ובינוניים – 1.2 מיליארד שקלים חדשים;
 - (ו) עידוד התעסוקה באמצעות מענק עבודה – 0.5 מיליארד שקלים חדשים;

אי קבלת חוק
התקציב
(תיקון מס' 5)
תשנ"ב-1992
(תיקון מס' 11)
תשפ"א-2020

(תיקון מס' 11)
הוראת שעה)
תשפ"א-2020

- (ז) הנחות בארנונה – 2.2 מיליארד שקלים חדשים;
(ח) עלות תקציבית של פתרונות אשראי – 2.2 מיליארד שקלים חדשים;
(ט) תשתיות, טכנולוגיה עילית, דיגיטציה ותכנית יציאה מהמשבר – 5 מיליארד שקלים חדשים;
(י) מטרות אחרות – 0.6 מיליארד שקלים חדשים;

(2) סכום היתרה מהסכום שהוקצה בשנת 2020 לשם מימון ההוצאות הדרושות להתמודדות עם המשבר שנוצר בשל התפשטות נגיף הקורונה, שיוקצה לאותם עניינים שלשםם הוקצה בשנת 2020;

(3) שינוי בסכומים המוקצים לעניינים המנויים בפסקת משנה (1) בשיעור העולה על 10 אחוזים מאחד הסכומים כאמור, ובכלל זה סכומי היתרה שנוספו לאותם סכומים כאמור בפסקת משנה (2), טעון אישור של ועדת הכספים של הכנסת;

(2) הממשלה תהיה רשאית להתחייב בגבולות הסכומים כמפורט להלן, ובלבד שלא יהיה בהתחייבויות כאמור כדי להגדיל את ההוצאה באותה שנה מעבר לסכום ההוצאה בתקציב המשכי:

(א) סכום ההרשאה להתחייב, בהתאם להוראות שייקבעו בחוק;
(ב) סכום ההוצאה בתקציב המשכי, הסכום להוצאה המותנית בהכנסה והסכום להוצאה של מפעלים עסקיים, כאמור בפסקאות משנה (א) עד (ג) ו-(ה) של פסקה (1), בהתאם להוראות שייקבעו בחוק, ובלבד שהתחייבות להוצאה כאמור בפסקת משנה (ה) של פסקה (1) תהיה לעניינים המפורטים בה ועל פי הסכומים הנקובים לצד כל עניין כאמור;

(תיקון מס' 11
הוראת שעה)
תשפ"א-2020

(ג) סכום עודף שנותר בסעיפי התקציב בחוק התקציב הקודם, בהתאם להוראות שייקבעו בחוק, בניכוי הסכום האמור בפסקה (1)(ה)(2);

(תיקון מס' 11
הוראת שעה)
תשפ"א-2020

(3) הממשלה תהיה רשאית למלא משרות במספר שלא יעלה על מספר המשרות הנקוב בחוק התקציב הקודם.

(1א) (פקע).

(הוראת שעה)

(2א) (פקע).

תש"ף-2020

(ב) כספים לפי סעיף קטן (א)(1)(א) עד (ג) ייועדו קודם כל לקיום התחייבויות המדינה מכוח חוק, חוזים ואמנות; ביתרת הכספים כאמור תשתמש הממשלה רק להפעלת שירותים חיוניים ופעולות שנכללו בחוק התקציב הקודם לרבות כאלה שנכללו באמצעות שינויים תקציביים (בסעיף קטן זה – שירותים חיוניים ופעולות קודמות); התחייבויות הממשלה לפי סעיף קטן (א)(2) יהיו רק לשירותים חיוניים ופעולות קודמות.

(תיקון מס' 8)
תשע"ד-2014
(תיקון מס' 11)
תשפ"א-2020

(1ב) תכנית הכוללת את פירוט הוצאות הממשלה הצפויות והמתוכננות לפי סעיף זה תונח בידי משרד האוצר על שולחן הממשלה ותוגש לוועדת הכספים של הכנסת לא יאוחר מחודש מתחילתה של שנת תקציב המשכי; פירוט ההוצאות לעניין משרד הביטחון והגופים הביטחוניים יונח על שולחן הוועדה המשותפת של ועדת הכספים וועדת החוץ והביטחון של הכנסת, כמשמעותה בסעיף 18 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985; שר האוצר ידווח לוועדת הכספים של הכנסת, אחת לחודש, על הוצאות הממשלה לפי תכנית כאמור.

(תיקון מס' 10)
תש"ף-2020
(תיקון מס' 11)
תשפ"א-2020

(ג) אין לשנות סעיף זה אלא ברוב חברי הכנסת.

(ד) בסעיף זה –

(תיקון מס' 11)
תשפ"א-2020

"הוצאה ממשלתית" – ההוצאה הממשלתית, נטו, לרבות מתן אשראי, ולמעט החזר חובות קרן בלבד שאינו החזר חובות כאמור למוסד לביטוח לאומי;

"ההוצאה הממשלתית המותרת", לשנת כספים מסוימת – סכום ההוצאה הממשלתית המותרת לפי חוק התקציב לאותה שנה, ואם לא התקבל לגבי השנה האמורה חוק התקציב – סכום ההוצאה הממשלתית המותרת לפי חוק-יסוד זה;

"סכום ההוצאה בתקציב המשכי" – הסכום השנתי הכולל של ההוצאה הממשלתית כאמור בסעיף קטן (א)(1)(א) ו-(ה);

(תיקון מס' 11
הוראת שעה)
תשפ"א-2020

"שיעור הגידול באוכלוסייה" – ממוצע שיעורי הגידול באוכלוסייה בישראל שפרסמה

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשלוש השנים שקדמו לשנה הקודמת לשנת התקציב ההמשכי;
"שנת תקציב המשכי" – שנת כספים שעד לתחילתה לא התקבל חוק התקציב לאותה שנה,
ואם התקבל חוק התקציב במהלך אותה שנה – החלק משנת הכספים שמתחילתה ועד לקבלת חוק
התקציב כאמור;

"תקרת ההוצאה הממשלתית", לשנת כספים מסוימת – סכום ההוצאה הממשלתית המרבי
שניתן, לפי חוק, לקבוע לאותה שנה בחוק התקציב, בניכוי סכום ההוצאה הממשלתית באותה שנה
שאנו מובא בחשבון כחלק מסכום ההוצאה הממשלתית המרבי שניתן לפי חוק לקבוע בחוק
התקציב בשנה שלאחריה.

חקיקה הצריכה
תקציב
(תיקון מס' 6)
תשס"ג-2003

3.ג. (א) הצעת חוק תקציבית לא תתקבל בכנסת אלא בקולותיהם של 50 חברי הכנסת לפחות;
הרוב האמור דרוש בקריאה הראשונה, בקריאה השנייה ובקריאה השלישית; ואולם אם הפכה הצעת
חוק להצעת חוק תקציבית לאחר הקריאה הראשונה, דרוש הרוב האמור בקריאה השנייה ובקריאה
השלישית.

(ב) הסתייגות תקציבית לא תתקבל בכנסת אלא בקולותיהם של 50 חברי הכנסת לפחות;
התקבלה הסתייגות תקציבית להצעת חוק לא תתקבל הצעת החוק בכנסת בקריאה השלישית אלא
בקולותיהם של 50 חברי הכנסת לפחות.

(ג) קביעת העלות התקציבית, לענין סעיף זה, של הצעת חוק או הסתייגות, תהיה של ועדה
מועדות הכנסת הדנה באותה הצעת חוק או הסתייגות (להלן – הועדה); הועדה תקבע את העלות
התקציבית על פי הערכת שר האוצר או מי שהוא הסמיך לכך, אלא אם כן הוכח להנחת דעתה, על
פי הערכה אחרת שהוגשה לה, כי העלות התקציבית שונה מהערכת שר האוצר; הערכות לפי סעיף
זה יוגשו בצירוף נתונים ואמדנים.

(ד) בסעיף זה –

"הצעת חוק תקציבית" – הצעת חוק שמתקיימים בה כל אלה:

(1) היא הוגשה שלא בידי הממשלה;

(2) בביצועה כרוכה עלות תקציבית של 6,795,860 שקלים חדשים או יותר, בשנת
תקציב כלשהי;

הודעה תשפ"ד-2024

(3) הממשלה לא נתנה את הסכמתה לעלות התקציבית;

"הסתייגות תקציבית" – הסתייגות להצעת חוק, שמתקיימים בה כל אלה:

(1) בביצועה כרוכה עלות תקציבית של 6,795,860 שקלים חדשים או יותר, בשנת
תקציב כלשהי;

הודעה תשפ"ד-2024

(2) הממשלה לא נתנה את הסכמתה לעלות התקציבית;

"עלות תקציבית" – הוצאה או התחייבות להוצאה מתקציב המדינה, או הפחתה של הכנסות
המדינה אף אם ההוצאה או ההפחתה כאמור מלווה בהקטנה של הוצאה או התחייבות להוצאה
מתקציב המדינה, או בהגדלה של הכנסות המדינה;

"הוצאה מתקציב המדינה", "הפחתה של הכנסות המדינה" – לרבות הוצאה מתקציבו של
גוף מתוקצב או הפחתה של הכנסות גוף מתוקצב;

"גוף מתוקצב" – כהגדרתו בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

(ה) הסכומים הנקובים בהגדרות "הצעת חוק תקציבית" ו"הסתייגות תקציבית" בסעיף קטן
(ד) יתעדכנו ב-1 בינואר של כל שנה לפי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה
המרכזית לסטטיסטיקה.

(ו) הוראות סעיף זה לא יחולו על הצעת חוק שענינה פיזור הכנסת ועריכת בחירות.

4. הדפסת שטרי כסף וטביעת מטבעות שישמשו הילך חוקי וכן הוצאתם יהיו על פי חוק.

שטרי כסף ומטבעות

5. משק המדינה יעמוד לבקורת מבקר המדינה.

בקורת
(תיקון מס' 3)
תשמ"ח-1988

יצחק רבין
ראש הממשלה

אפרים קציר
נשיא המדינה

חוק-יסוד: ישראל – מדינת הלאום של העם היהודי

<p>1. (א) ארץ ישראל היא מולדתו ההיסטורית של העם היהודי, שבה קמה מדינת ישראל.
(ב) מדינת ישראל היא מדינת הלאום של העם היהודי, שבה הוא מממש את זכותו הטבעית, התרבותית, הדתית וההיסטורית להגדרה עצמית.
(ג) מימוש הזכות להגדרה עצמית לאומית במדינת ישראל ייחודי לעם היהודי.</p>	עקרונות יסוד
<p>2. (א) שם המדינה הוא "ישראל".
(ב) דגל המדינה הוא לבן, שני פסי תכלת סמוך לשוליו, ומגן דוד תכול במרכזו.
(ג) סמל המדינה הוא מנורת שבעת הקנים, עלי זית בשני צדדיה, והמילה "ישראל" למרגלותיה.
(ד) המנון המדינה הוא "התקווה".
(ה) פרטים לעניין סמלי המדינה ייקבעו בחוק.</p>	סמלי המדינה
<p>3. ירושלים השלמה והמאוחדת היא בירת ישראל.
4. (א) עברית היא שפת המדינה.
(ב) לשפה הערבית מעמד מיוחד במדינה; הסדרת השימוש בשפה הערבית במוסדות ממלכתיים או בפניהם תהיה בחוק.
(ג) אין באמור בסעיף זה כדי לפגוע במעמד שניתן בפועל לשפה הערבית לפני תחילתו של חוק-יסוד זה.</p>	<p>בירת המדינה
שפה</p>
<p>5. המדינה תהיה פתוחה לעלייה יהודית ולקיבוץ גלויות.
6. (א) המדינה תשקוד על הבטחת שלומם של בני העם היהודי ושל אזרחיה הנתונים בצרה ובשביה בשל יהדותם או בשל אזרחותם.
(ב) המדינה תפעל בתפוצות לשימור הזיקה בין המדינה ובין בני העם היהודי.
(ג) המדינה תפעל לשימור המורשת התרבותית, ההיסטורית והדתית של העם היהודי בקרב יהדות התפוצות.</p>	<p>קיבוץ גלויות
הקשר עם העם היהודי</p>
<p>7. המדינה רואה בפיתוח התיישבות יהודית ערך לאומי, ותפעל על מנת לעודד ולקדם הקמה וביסוס שלה.
8. הלוח העברי הוא לוח רשמי של המדינה ולצדו ישמש הלוח הלועזי כלוח רשמי; השימוש בלוח העברי ובלוח הלועזי ייקבע בחוק.</p>	<p>התיישבות יהודית
לוח רשמי</p>
<p>9. (א) יום העצמאות הוא יום החג הלאומי הרשמי של המדינה.
(ב) יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ויום הזיכרון לשואה ולגבורה הם ימי זיכרון רשמיים של המדינה.</p>	יום העצמאות וימי זיכרון
10. שבת ומועדי ישראל הם ימי המנוחה הקבועים במדינה; למי שאינם יהודים זכות לקיים את ימי המנוחה בשבתם ובחגיהם; פרטים לעניין זה ייקבעו בחוק.	ימי מנוחה ושבתון
11. אין לשנות חוק-יסוד זה אלא בחוק-יסוד שהתקבל ברוב של חברי הכנסת.	נוקשות

בנימין נתניהו
ראש הממשלה

יולי יואל אדלשטיין
יושב ראש הכנסת

ראובן ריבלין
נשיא המדינה

35

חוק-יסוד: הצבא

1.	צבא-הגנה-לישראל הוא צבאה של המדינה.	מהות
2.	(א) הצבא נתון למרות הממשלה.
(ב) השר הממונה מטעם הממשלה על הצבא הוא שר הבטחון.	כפיפות למרות
האזרחית
ת"ט תשל"ו-1976
3.	(א) הדרג הפיקודי העליון בצבא הוא ראש המטה הכללי.
(ב) ראש המטה הכללי נתון למרות הממשלה וכפוף לשר הבטחון.
(ג) ראש המטה הכללי יתמנה בידי הממשלה לפי המלצת שר הבטחון.	ראש המטה הכללי
4.	החובה לשרת בצבא והגיוס לצבא יהיו כפי שנקבע בחוק או מכוחו.	חובת שירות וגיוס
5.	הסמכות להוציא הוראות ופקודות המחייבות בצבא תיקבע בחוק או מכוחו.	הוראות ופקודות
בצבא
6.	אין להקים או לקיים כוח מזויין מחוץ לצבא-הגנה-לישראל אלא על פי חוק.	כוחות מזוינים
אחרים

אפרים קציר
נשיא המדינה

יצחק רבין
ראש הממשלה

חוק-יסוד: ירושלים בירת ישראל

1. ירושלים השלמה והמאוחדת היא בירת ישראל.
2. ירושלים היא מקום מושבם של נשיא המדינה, הכנסת, הממשלה ובית המשפט העליון.
3. המקומות הקדושים יהיו שמורים מפני חילול וכל פגיעה אחרת ומפני כל דבר העלול לפגוע בחופש הגישה של בני הדתות אל המקומות המקודשים להם או ברגשותיהם כלפי אותם המקומות.
4. (א) הממשלה תשקוד על פיתוחה ושגשוגה של ירושלים ועל רווחת תושביה על-ידי הקצאת משאבים מיוחדים, לרבות מענק שנתי מיוחד לעיריית ירושלים (מענק הבירה) באישור ועדת הכספים של הכנסת.
(ב) לירושלים יינתנו עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה של ירושלים בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים.
(ג) הממשלה תכונן גוף או גופים מיוחדים לביצוע סעיף זה.
5. תחום ירושלים כולל, לענין חוק-יסוד זה, בין השאר, את כל השטח המתואר בתוספת לאכרזה על הרחבת תחום עיריית ירושלים מיום כ' בסיון תשכ"ז (28 ביוני 1967), שניתנה לפי פקודת העיריות.
6. לא תועבר לגורם זר, מדיני או שלטוני, או לגורם זר אחר בדומה לכך, בין דרך קבע ובין לתקופה קצובה, כל סמכות המתייחסת לתחום עיריית ירושלים, ובכלל זה השטח המתואר בתוספת לאכרזה על הרחבת תחום עיריית ירושלים מיום כ' בסיון תשכ"ז (28 ביוני 1967), שניתנה לפי פקודת העיריות, והכול כפי שהיה בתוקף ביום תחילתו של חוק-יסוד: ירושלים בירת ישראל (תיקון מס' 2).
7. אין לשנות את הוראות סעיף 6 אלא בחוק-יסוד שנתקבל ברוב של שמונים חברי הכנסת; אין לשנות את הוראות סעיף זה אלא בחוק-יסוד שהתקבל ברוב של חברי הכנסת.

ירושלים – בירת ישראל
מקום מושבם של הנשיא, הכנסת, הממשלה ובית המשפט העליון
שמירת המקומות הקדושים

פיתוח ירושלים

שטח תחום ירושלים
(תיקון מס' 1)
תשס"א-2000

איסור על העברת סמכויות
(תיקון מס' 1)
תשס"א-2000
(תיקון מס' 2)
תשע"ח-2018

נוקשות
(תיקון מס' 1)
תשס"א-2000

מנחם בגין
ראש הממשלה

יצחק נבון
נשיא המדינה

חוק-יסוד: מקרקעי ישראל

1. מקרקעי ישראל, והם המקרקעים בישראל של המדינה, של רשות הפיתוח או של הקרן הקימת לישראל, הבעלות בהם לא תועבר, אם במכר ואם בדרך אחרת. איסור העברת בעלות
2. סעיף 1 לא יחול על סוגי מקרקעין וסוגי עסקאות שנקבעו לענין זה בחוק. היתר על פי חוק
3. בחוק זה "מקרקעין" - קרקע, בתים, בנינים וכל דבר המחובר לקרקע חיבור קבע. הגדרה

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה

חוק-יסוד: משאל עם

משאל עם

1. (א) החליטה הממשלה לאשרר הסכם או לחתום על הסכם, שלפיו המשפט, השיפוט והמינהל של מדינת ישראל לא יחולו עוד על שטח שהם חלים בו, לרבות הסכם הכולל התחייבות לעתיד והתחייבות המותנית בתנאים, יהא ההסכם, לאחר שאושר בכנסת ברוב חבריה, טעון אישור במשאל עם, אלא אם כן אושר ברוב של שמונים חברי הכנסת.
- (ב) החליטה הממשלה, שלא בדרך של הסכם, שהמשפט, השיפוט והמינהל של מדינת ישראל לא יחולו עוד על שטח שהם חלים בו, תהא ההחלטה, לאחר שאושרה בכנסת ברוב חבריה, טעונה אישור במשאל עם, אלא אם כן אושרה ברוב של שמונים חברי הכנסת.

הזכות להשתתף במשאל העם

2. זכאי להשתתף במשאל העם מי שהיה זכאי להשתתף בבחירות לכנסת לו היו מתקיימות במועד עריכת משאל העם.

החלת הוראות

3. על עריכת משאל העם יחולו הוראות הדין בעניין הבחירות לכנסת, בשינויים המחויבים ובשינויים שנקבעו בחוק.

יציבות

4. אין בכוחן של תקנות שעת חירום לשנות חוק-יסוד זה, להפקיע זמנית את תוקפו או לקבוע בו תנאים.

נוקשות

5. אין לשנות חוק-יסוד זה אלא בחוק-יסוד שהתקבל ברוב של חברי הכנסת.